

Elisabeth Gulløy

**Levekår blant unge med
innvandrerbakgrunn 2006**
Dokumentasjonsrapport

Notater

Forord

Undersøkelsen om levekår blant unge med innvandrerbakgrunn 2006 kom i stand etter et initiativ om å utvide undersøkelsen Levekår blant innvandrere 2005-2006 med et eget ungdomsutvalg.

Undersøkelsen er finansiert av fire departementer; Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Eli Ferrari de Carli og Eva Haagenen i Integrerings- og mangfoldsavdelingen, Arbeids- og inkluderingsdepartementet har vært kontaktpersoner på vegne av oppdragsgiverne.

I SSB har Seksjon for intervjuundersøkelser hatt det faglige ansvaret for undersøkelsen, ved siden av ansvaret for selve datafangsten. Prosjektledere har i løpet av prosjektperioden vært Tor Morten Normann, Therese Gulbrandsen og Elisabeth Gulløy.

Svein Blom ved Seksjon for demografi og levekårsforskning er ansvarlig for innholdet i spørreskjemaet. Han har også deltatt i planlegging og etterarbeid knyttet til datafangsten.

Torkil Løwe er ansvarlig for analysearbeidet for undersøkelsen.

Seksjon for databearbeiding har stått for registrering av spørreskjemaene og manuell koding av næring og yrke. Torkil Løwe, Thore Nafstad-Bakke og Elisabeth Gulløy har hatt ansvar for kontroll og tilrettelegging av filer.

Innhold

Bakgrunn og formål	3
Nøkkeltall for undersøkelsen og intervjuene	4
Utvalg	4
Datainnsamling	8
Frafall	13
Utvalgsskjevhet og frafallstabeller for hvert av opprinnelseslandene	17
Utvalgsvarians	24
Innsamlings- og bearbeidingsfeil	25
Vedlegg A Litteraturliste	30
Vedlegg B Informasjonsbrev til respondentene februar 2006	31
Vedlegg C Brosjyre februar 2006	33
Vedlegg D Informasjonsbrev til foresatte februar 2006	36
Vedlegg E Påminningsbrev oktober 2006	38
Vedlegg F Påminningsbrev oktober 2006 – eksempel: IO hadde ikke tid til intervju ved første kontakt	40
Vedlegg G Svarkort september 2006	42
Vedlegg H Spørreskjema	43
Vedlegg I Intervjuerinstruks	86

Tabelloversikt

Tabell 1 Nøkkeltall for undersøkelsen.....	4
Tabell 2 Antall personer ¹ i populasjonen, i trekkekommunene og dekningsgrad for alle landgrupper....	5
Tabell 3 Over- og underrepresentasjon mellom bruttoutvalget og total populasjon ¹	6
¹ Over- og underrepresentasjon +/- 2 prosentpoeng er uthevet.....	6
Tabell 4 Andel telefon- og besøksintervju etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og landbakgrunn. Prosent.....	13
Tabell 5 Svarprosent og frafallsårsaker etter landbakgrunn. Prosent av bruttoutvalg.....	14
Tabell 6 Svartilbøyelighet etter landbakgrunn. Absolutte tall og prosent.....	16
Tabell 8 Frafallstabell Vietnam: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafallsprosent etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.....	18
Tabell 9 Frafallstabell Pakistan: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafall etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.....	19
Tabell 10 Frafallstabell Tyrkia: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafall etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.....	20
Tabell 18 Over- og underrepresentasjon mellom nettoutvalget og bruttoutvalget.....	22
Tabell 19 Over- og underrepresentasjon mellom nettoutvalget og trekkepopulasjon.....	23
Tabell 20 Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser.....	24

Figuroversikt

Figur 1: Oversikt over intervjudato.....	11
--	----

Bakgrunn og formål

I 2002 ble det besluttet at Statistisk sentralbyrå skulle gjennomføre en ny undersøkelse blant innvandrere i Norge. Dette hadde tidligere vært gjort i 1983 og 1996, og den nye undersøkelsen skulle bygge på erfaringer fra disse (se Gulløy, Blom og Ritland 1997). Datafangsten ble gjennomført i 2005-2006. Resultatene er publisert i Blom & Henriksen (2008), gjennomføringen er beskrevet i Gulløy (2008).

Under arbeidet med Levekårsundersøkelsen blant innvandrere 2005-2006 (heretter kalt LKI 2006, eller ”hovedutvalget”) ble det besluttet å trekke et *tilleggsutvalg* blant unge med innvandrerbakgrunn. Begrunnelsen var å kunne få et bedre grunnlag for å analysere levekårene blant unge med innvandrerbakgrunn; både for å sammenligne situasjonen for de som er vokst opp i Norge i forhold til eldre førstegenerasjons innvandrere, og i forhold til unge i Norge generelt. I hovedundersøkelsen var det for få unge innvandrere og etterkommere til at vi kunne få pålitelig informasjon om denne aldersgruppen. Tre av innvandringslandene som er representert i LKI 2006 ble valgt ut til å være med også i tilleggsutvalget; Pakistan, Tyrkia og Vietnam.

Denne dokumentasjonsrapporten beskriver gjennomføringen av undersøkelsen Levekår blant unge med innvandrerbakgrunn 2006. Her redegjør vi for utvalg og frafall, utviklingen av spørreskjema og informasjonsmateriale, samt vurderinger av kvalitet og feilkilder i undersøkelsen. De første resultatene fra undersøkelsen presenteres i Løwe (2008).

Undersøkelsen omfatter personer i alderen 16-25 år oppvokst i Norge med foreldre fra Tyrkia, Pakistan og Vietnam.

Formålet med undersøkelsen er altså å kartlegge viktige sider ved levekårene for unge mennesker med innvandrerbakgrunn i dagens Norge. Samtidig er resultatene et viktig supplement til resultatene fra LKI 2006. Det har også vært et overordnet mål at undersøkelsen skal gjøre det mulig å sammenligne med tall for hele befolkningen i Norge innenfor samme aldersgruppe.

De fleste spørsmålene i spørreskjemaet er hentet fra 1996- og 2006-undersøkelsene og andre levekårsundersøkelser. I tillegg er en del spørsmål spesielt tilpasset situasjonen til unge med innvandrerbakgrunn fra de nevnte landene. Tema som er felles med LKI 2006 er landbakgrunn og språk, bolig og boforhold, religion, familie i Norge, barnepass, arbeid og arbeidsmiljø, utdanning, språk, økonomi, helse, sosial kontakt, vold og utrygghet, organisasjoner og fritid, statsborgerskap og opplevd diskriminering. Spørsmål som kun er stilt til ungdomsutvalget er knyttet til besøk og kontakt med foreldrenes hjemland, valg av ektefelle/kjæreste, mors og fars arbeid og yrke, flerspråklighet og mediebruk.

Spørreskjemaets innhold ble drøftet med en bredt sammensatt referansegruppe i tillegg til at utkast ble vurdert i fokusgruppeintervjuer med deltakere med bakgrunn fra de tre aktuelle landene.

Nøkkeltall for undersøkelsen og intervjuene

Tabell 1 Nøkkeltall for undersøkelsen

	Antall	Prosent
Trukket utvalg (personer trukket ut for intervju)	1500	
Avgang (døde, bosatt i utlandet/institusjon)	71	
Bruttoutvalg	1429	100,0
Frafall	558	39,0
Nettoutvalg (personer oppnådd intervju med)	871	61,0

Feltperiode: 24. februar 2006 – 9. april 2007
Innsamlingsmetode: Besøks- eller telefonintervju
Besøksandel: min. 30 prosent
Intervjuid: 61 minutter i gjennomsnitt

Nedenfor vil vi gå nærmere inn på forskjeller i avgang, frafall og besøksandel mellom de ulike undergruppene i utvalget.

Utvalg

Valg av landbakgrunn

Undersøkelsen dekker befolkningen i alderen 16-25 år med bakgrunn fra Tyrkia, Pakistan og Vietnam. Dette vil si at de er oppvokst i Norge med foreldre fra de nevnte landene.

Landene er valgt ut fordi de representerer tre av de største ikke-vestlige innvandringslandene til Norge der befolkningen samtidig har barn som har rukket å bli unge voksne. Landgruppene er også av en viss størrelse.

Definisjoner

Målgruppen for undersøkelsen er personer som enten er

1. født i Norge av to utenlandskfødte foreldre med bakgrunn fra Tyrkia, Pakistan eller Vietnam. Disse personene kalles også *etterkommere*
2. eller født i Tyrkia, Pakistan eller Vietnam av to utenlandskfødte foreldre med samme bakgrunn, men innvandret til Norge før de fylte 6 år

Utvalgskommuner

I utgangspunktet er alle kommuner med mer enn en prosent av målpopulasjonen inkludert i trekkegrunnet, men dette er tillempet hensyn til kostnadsnivå og praktisk gjennomføring. Samtidig er det viktig med en høyest mulig dekningsgrad.

Siden datafangstmetoden i undersøkelsen først og fremst var planlagt å være besøksintervju, ble områdene med lavest befolkningstetthet for de enkelte landgruppene utelatt av hensyn til reisekostnader. Da feltarbeidet startet i februar 2006 var det allerede etablert et eget intervjukorps til LKI 2006, og planen var å la disse intervjuerne også jobbe med tilleggsutvalget. De samme kommunene ble derfor benyttet som trekkegrunnlag.

I tabell 2 presenterer vi tall for trekkegrunnlagets dekningsgrad for befolkningen med bakgrunn fra hvert av de tre landene.

Tabell 2 Antall personer¹ i populasjonen, i trekkekommunene og dekningsgrad for alle landgrupper

	I alt	Pakistan	Tyrkia	Vietnam
Antall i populasjon	7025	4136	1192	1697
Antall i trekke-kommunene	5700	3460	920	1320
Dekningsprosent	81,1	83,7	77,2	77,8

¹Personer som vil være mellom 16-24 år pr 31. desember 2005

Her ser vi at Pakistan har den beste dekningsgraden i undersøkelsen; 83 prosent av populasjonen med bakgrunn herfra er dekket av undersøkelsens utvalgsplan. Sagt på en annen måte; mer enn 80 prosent av den unge befolkningen i Norge med bakgrunn fra Pakistan har vært med i trekkegrunnlaget for undersøkelsen. Den gjennomsnittlige dekningsgraden ligger på 81 prosent. Dette er lavere enn for hovedutvalget, der den lå på 85.

Utvalgsdesign

Presentasjon og analyse vil i stor grad ta utgangspunkt i tall for hvert av de tre landene, selv om det også er interessant å se på tallene for hele utvalget under ett. Dermed er det viktig å sikre at antallet intervjuer fra hvert land er høyt nok for analyseformål; at vi kan bryte ned materialet og presentere krysstabeller så mye som vi ønsker. Avveining mellom krav til innsamlingskostnader og presisjon i resultatene tilsa et bruttoutvalg på 500 personer fra hvert av de tre landene. Dette er også det samme antallet som ble trukket fra hvert av de ti landene i LKI 2006.

I og med at det totale antallet i Norge med den aktuelle alderen fra de ulike landene varierer sterkt, er trekkesannsynligheten også ulik for de ulike landgruppene. Ved beregning av resultater for to eller tre landgrupper under ett må det tas hensyn til dette ved at hver gruppe gis en vekt som er omvendt proporsjonal med trekkesannsynligheten. Likedan må det tas hensyn til at dekningsgraden varierer ved beregninger for hele utvalget sett under ett.

I resultatrapporten til undersøkelsen presenteres et sett med vekter som oppveier ulikhetene i trekkesannsynlighet og frafall (se Løwe 2008). Der er også vektene brukt gjennomgående i alle tabeller, og får betydning for alle andeler og tall der landene behandles under ett. Vekter er ikke tatt i bruk i denne rapporten.

Alders- og kjønns sammensetningen varierer innad i gruppene fra de tre innvandringslandene, likedan fordelingen med hensyn til innvandringsgenerasjon. Årsakene ligger i forskjellig innvandringshistorikk og demografiske ulikheter. *Vi har ikke stratifisert utvalget i forhold til kjønn, alder eller innvandringsgenerasjon.* Det betyr at fordeling med hensyn til disse

kjennetegnene i utgangspunktet skal være tilnærmet lik i bruttoutvalget som i populasjonen. Dersom den ikke er det, skyldes det tilfeldigheter i trekkingen, eller eventuelt andre forhold som påvirker fordelingen – i vårt tilfelle særlig variablene bosted og til dels kjønn. Vi har utelatt en del kommuner fra trekkegrunnlaget, og befolkningen i Oslo er således overrepresentert i alle de tre utvalgene, og for Pakistans del er det snakk om store utslag. Den uensarta gruppen av kommuner som utgjør ”resten av landet” er underrepresentert, særlig når det gjelder utvalget med bakgrunn fra Vietnam. Når det gjelder fordelingen av kvinner og menn i populasjonen og bruttoutvalget er det grunn til å anta at dette igjen har sammenheng med ulik innvandrersgruppers demografiske struktur i de kommunene som er inkludert eller ekskludert i trekkegrunnlaget for undersøkelsen. Vietnamesere som gruppe består i større grad av personer med status som flytninger som i sin tid ble plassert rundt i kommuner over hele landet. De flytter også i mindre grad inn til sentrale strøk etter noen år. Pakistanerne og tyrkerne som kom til Norge for å jobbe, bosatte seg i stor grad i sentrale strøk, særlig i Oslo (og for tyrkerne: Drammen). Menn med bakgrunn fra Pakistan er således overrepresentert i bruttoutvalget fordi de har en større sannsynlighet for å være bosatte i Oslo. Menn med bakgrunn fra Vietnam har en mindre sannsynlighet for å bo i de kommunene som er trukket ut til utvalget.

Tabell 3 Over- og underrepresentasjon mellom bruttoutvalget og total populasjon¹

	Pakistan	Tyrkia	Vietnam
Kjønn			
Menn	6,2	-0,1	-3,6
Kvinner	-6,2	0,1	3,6
Alder			
16-19 år	0,1	-0,6	-1,1
20-25 år	-0,1	0,6	1,1
Innvandringsgenerasjon			
Født i Norge	1,1	-0,8	0,9
Innvandret som barn	-1,1	0,8	-0,9
Bosted			
Oslo	7,6	2,8	2,8
Byer/steder 1 ¹	-4,2	0	2,2
Byer/steder 2 ²	-1	0,3	-0,2
Resten av landet ³	-2,4	-3,1	-4,7

¹Over- og underrepresentasjon +/- 2 prosentpoeng er uthevet

¹ Omfatter byer og steder med *relativt mange* innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra de landene som omfattes av undersøkelsen: Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Askim, Rælingen, Lørenskog, Skedsmo, Drammen, Nedre Eiker, Skien, Kristiansand, Stavanger.

² Omfatter byer og tettsteder med *relativt få* innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra de landene som omfattes av undersøkelsen: Ringsaker, Bergen, Askøy, Molde, Ålesund, Trondheim, Steinkjer, Stjørdal, Levanger, Bodø, Narvik, Rana, Tromsø, Alta

³ Omfatter de øvrige kommunene i landet

Forskjeller i svartilbøyelighet kan også gi skjevheter, og disse vil fremkomme i nettoutvalget. Dette beskriver vi senere; se kapittelet om frafall og utvalgsskjevhet for tabeller som viser skjevhet for de ulike landgruppene i utvalget.

For å oppsummere; utvalget til denne undersøkelsen er trukket *disproporsjonalt* med hensyn til landbakgrunn og bostedskommune og *proporsjonalt* med hensyn til andre viktige kjennetegn, som kjønn, alder og fordelingen mellom de som er født i Norge og de som er innvandret som barn. Stratifiseringen med hensyn til bosted gjør at unge med innvandrerbakgrunn fra de tre landene som er bosatt i Oslo er overrepresentert i utvalget, mens tilsvarende bosatt i kommuner med relativt få innvandrere er underrepresentert. Kvinner med bakgrunn fra Pakistan er betydelig underrepresentert i bruttoutvalget. Kvinner med bakgrunn fra Vietnam er noe overrepresentert. Det tyrkiske delutvalget har i minst grad et skjevt bruttoutvalg.

Endelig utvalg

Før utsending av informasjonsbrev i februar 2006 ble populasjonsfila pr 1. november 2005 kontrollert mot oppdatert befolkningsregister. Blant populasjonen til utvalget som da fortsatt sto i befolkningsregisteret ble det trukket 500 personer med bakgrunn fra hvert av de tre landene, til sammen 1500 personer.

Under feltarbeidet viste det seg at 71 personer i utvalget var registrert bosatt i utlandet for minst 6 måneder, bodde på institusjon, hadde en landbakgrunn eller en alder ved innvandring til Norge som ikke var gyldig for undersøkelsen (begge disse årsakene skyldes feil i befolkningsregisteret), eller de var døde etter at utvalget var trukket. Disse personene tilhører ikke populasjonen; vi kaller det *avgang*. *Bruttoutvalget* for undersøkelsen ble dermed på 1429 personer.

Årsaker til høy avgang – konsekvenser av høy avgang

Andelen avgang i denne undersøkelsen ligger på 4,7 prosent av det opprinnelige utvalget. Dette må karakteriseres som relativt høyt, men vi kan ikke si sikkert at det ligger høyere enn i utvalg fra samme aldersgruppe for befolkningen for øvrig. I hovedundersøkelsen lå avgangen for hele utvalget på 4,9 prosent. Avgangen i de ordinære levekårsundersøkelsene varierer en del, men trenden ser ut til å være mot økende avgangstall. For vår aldersgruppe anslås den til å ligge mellom 3 og 5 prosent.

Av de gyldige avgangsårsakene i undersøkelsen⁴ er det ”Bosatt i utlandet i minst seks måneder/utvandret” som er opptrer hyppigst, med 81 prosent av alle avgangsobservasjonene. Høyeste andel avgang har utvalget fra Pakistan, med 8 prosent avgang. Tyrkia har 4 prosent avgang, mens Vietnam bare har 2 prosent avgang. Ingen i utvalget hadde avgangsårsak ”Alder ved innvandring ikke gyldig for undersøkelsen”.

I dokumentasjonsrapporten til LKU 2006 diskuterte vi sammenhengen mellom høy avgang og stor mobilitet i mange av innvandringsgruppene, og betydningen dette har for frafallsmønsteret i undersøkelsen. Vi sa at hyppig nasjonal og internasjonal flytting påvirker muligheten for å finne fram til intervjuobjektene. I neste omgang har dette konsekvenser både for avgangsnivået, frafallsnivået og svarprosenten i undersøkelsen. Jo høyere avgangstall, jo mindre bruttoutvalg; det er dette tallet svarprosenten beregnes på grunnlag av. Samtidig er det

⁴ ”Død”, ”Bosatt i utlandet i minst seks måneder/utvandret”, ”Bor på institusjon”, ”Landbakgrunn ikke gyldig for undersøkelsen”, ”Alder ved innvandring (6 år +) ikke gyldig for undersøkelsen”.

slik at stor mobilitet også gir høyere frafallstall, fordi det er en del intervjuobjekter vi aldri med sikkerhet får opplysninger om er flyttet. Disse registreres som frafall (se Gulløy 2008).

Vi diskuterer frafallets og avgangens betydning for skjevheter i sammensetningen av utvalget senere. Her nøyer vi oss med følgende konklusjoner; de fleste avgangstilfellene dreier seg om personer som oppholder seg i utlandet for mer enn seks måneder eller som er utvandret. Størrelsen på avgangen er svært ulik i de tre landene i utvalget. Skillet mellom avgangs- og frafallstilfellene i denne undersøkelsen vil ofte være vage, men registreringen av avgangstilfellene er gjort i tråd med vanlig praksis i SSB-undersøkelser av denne typen.

Datainnsamling

Datainnsamlingen til denne undersøkelsen foregikk innenfor de samme rammer og med samme produksjonsapparat som hovedundersøkelsen. Etter at feltarbeidet til tilleggsundersøkelsen kom i gang, foregikk de to innsamlingsprosessene parallelt. Dette må tas med i betraktningen når vi nå presenterer feltarbeidet. Intervjuerne som var spesialrekrutterte for å kunne kommunisere direkte med intervjuobjektene på deres eget språk i hovedundersøkelsen, ble også benyttet til å intervju ungdommen i tilleggsutvalget. Skjema, instruks og informasjonsmateriale var relativt likt (selv om ikke det ble oversatt til andre språk i tilleggsundersøkelsen)⁵. Staben i SSB som fulgte opp intervjuerne besto av de samme personene. Innsjekkings- og oppfølgingsprosedyrene var de samme. Konsekvensen av dette er at beskrivelsene i kapitlene om datainnsamling og innsamlings- og bearbeidingsfeil nødvendigvis må ha mye til felles i de to dokumentasjonsrapportene.

Intervjuene

I datainnsamlingen har vi tatt utgangspunkt i at intervjuerne ville klare å kommunisere med intervjuobjektene på norsk. Derfor er ikke spørreskjemaet oversatt til de tre respektive språk, slik som det ble gjort i hovedundersøkelsen. I tilfeller der intervjuerne likevel ville støte på språk- eller kommunikasjonsproblemer ble det forutsatt at et mønsterskjema ville foreligge i oversatt form fra hovedundersøkelsen LKI 2006, samtidig som de spesialrekrutterte intervjuerne ville være i stand til å snakke med de unge intervjuobjektene og ev selv oversette de spørsmålene som kun finnes i tilleggsskjemaet.

Datainnsamlingen foregikk enten ved personlig møte eller over telefon. Selve intervjuet skjedde ved at intervjueren stilte intervjuobjektet spørsmål fra et papirskjema med faste svaralternativ. I enkelte spørsmål skulle intervjueren opplyse vedkommende om de ulike svaralternativene, mens i andre spørsmål skulle intervjuobjektet svare uten å få oppgitt svaralternativ på forhånd. I noen tilfeller er svaralternativene helt åpne, blant annet har vi flere spørsmål med en åpen sluttkategori for ”andre alternativer, spesifiser...”. Da har vi gått igjennom materialet etterpå, laget nye svarkategorier basert på de svarene som er registrert, eller omkodet de avgitte svarene inn i allerede eksisterende kategorier.

Intervjutiden var i gjennomsnitt 61 minutter. Lengden varierer fra land til land. Intervjuer med personer med bakgrunn fra Vietnam tok i snitt 74 minutter, utvalget fra Tyrkia 57 minutter, mens intervjuene med personer med bakgrunn fra Pakistan var unnagjort på 50 minutter.

⁵ For spørreskjema og instruks til intervjuerne, se Vedlegg H og I.

Intervjuerne hadde klar instruks om å være sensitive overfor ønsker om å bli intervjuet av en person med samme kjønn som en selv, og forsøkte så langt mulig å etterkomme ønskene. I følge intervjuerne var dette mest utbredt blant utvalget med bakgrunn fra Pakistan. En annen strategi for å kombinere ønsket om trygge og samtidig konfidensielle rammer rundt intervjusituasjonen var å la intervjuet foregå på nøytrale offentlige steder, for eksempel biblioteker og rolige kafeer. I mange tilfeller lot vi også intervjuet foregå på telefon med intervjuere plassert ved hovedkontoret i Oslo for å gi intervjuobjektet et tilfredsstillende tilbud.

Opprinnelig var det meningen at de flerspråklige intervjuerne kun skulle jobbe med utvalget fra det landet de selv hadde bakgrunn fra, med andre ord at intervjuobjekter i utvalget med bakgrunn fra Pakistan kun skulle intervjues av intervjuere med samme bakgrunn. Dette viste seg vanskelig å gjennomføre i praksis utover i undersøkelsen. Dessuten var det ikke alltid ønskelig. Noen av intervjuobjektene ga uttrykk for at de foretrakk ”nøytrale” intervjuere (selv om dette var mer vanlig i andre landgrupper enn de tre i tilleggsundersøkelsen).

Etter hvert som erfaringen med datainnsamlingen økte kunne feltgruppa i SSB i større grad sjonglere med intervjuressursene for optimal utnyttelse av kapasiteten. Yngre intervjuobjekter var mer robuste i forhold til intervjuernes kjønn, alder, språk og bakgrunn. De flinkeste intervjuerne kunne jobbe med unge intervjuobjekter fra alle land.

Intervjuerne

For å legge til rette for god kommunikasjon og høy svar kvalitet ble det altså rekruttert egne intervjuere med samme språkbakgrunn som personene i utvalget til hovedundersøkelsen. Disse ble også benyttet til tilleggsundersøkelsen. Intervjuerne fulgte det ordinære opplæringsprogrammet for intervjuere i SSB, men tilpasset innvandrersundersøkelser. De ble også utstyrt med en mobiltelefon til bruk i tjenesten. Intervjuerne ble rekruttert både via annonsering og ved bruk av nettverk. De ble koordinert fra og fulgt opp av en egen prosjektstab i SSB.

Gjennom hele innsamlingsperioden var det mange av intervjuerne som sluttet, og vi hadde til sammen tre rekrutteringsrunder for å få inn nye. Dette gikk ut over kapasiteten og tempoet i datainnsamlingen. I tillegg ga det merarbeid knyttet til koordineringen, med retur og refordeling av intervjuobjekter mellom de ulike intervjuerne. Etter hvert ble det bestemt å ta i bruk noen av de faste (norsk- og engelskspråklige) intervjuerne i SSBs intervjukorps, både for å heve kapasiteten og for å kunne tilby en del intervjuobjekter ”nøytrale” intervjuere. De faste intervjuerne ble valgt ut på bakgrunn av geografisk dekningsområde, men også på basis av sine generelt gode kommunikasjonsevner og ferdigheter som intervjuere. Disse fikk spesiell opplæring og oppfølging for denne undersøkelsen. Det ble særlig fremhevet at de skulle være lydhøre overfor intervjuobjektens ønsker om å bli intervjuet på andre språk enn norsk.

I første omgang ble de faste intervjuerne benyttet i forbindelse med tilleggsutvalget fordi man anså det som ”minst problematiske” i og med at de unge med innvandringsbakgrunn må antas å ha bedre norskkunnskaper. Etter hvert ble denne inndelingen imidlertid umulig å beholde i praksis. Frafallsproblemer og kapasitetsproblemer til sammen gjorde at vi måtte sette inn ledige ressurser der det til enhver tid var størst behov.

De faste intervjuerne viste seg å ha noe høyere frafall, men uten at resultatene var dramatiske. Det er vanskelig å vurdere hvorvidt dette skyldes deres mangel på kulturell bakgrunn fra utvalgslandene, eller rett og slett at de kom inn i prosessen såpass sent at de ”letteste” intervjuobjektene allerede var unnagjort. På bakgrunn av disse intervjuernes egne tilbakemeldinger og de konkrete feltresultatene fra denne perioden må vi konkludere med at løsningen med bruk av faste intervjuere som supplement gikk atskillig bedre enn forventet. Det var også en forutsetning for å heve intervjuerkapasiteten i den aktuelle perioden.

Feltarbeidet

Datafangsten foregikk i perioden fra 24. februar 2006 til 9. april 2007. Opprinnelig var den planlagt å skulle vare til 1. juni 2006, men feltarbeidet ble forlenget flere ganger fordi svarinngangen ikke var tilfredsstillende. I planleggingen av undersøkelsen ble det slått fast at svarprosenten skulle være fra 65 til 70 prosent totalt. Dette var retningsgivende for arbeidet fram til sommeren 2006, da ambisjonene for svarprosenten ble justert ned til 60 prosent. Mot slutten var målet å komme i havn med minimum 50 prosent svar for alle tre landgruppene.

I forkant av første telefonkontakt med intervjuobjektene ble det sendt ut et informasjonsbrev⁶ og en brosjyre⁷ til personene som var trukket ut. Brosjyren var den samme som ble benyttet i LKI 2006. I tillegg fikk foresatte for intervjuobjekter under 18 år også tilsendt et eget informasjonsbrev⁸.

Formålet med informasjonsmaterialet er å sørge for at de som er trukket ut blir orientert om undersøkelsesopplegg, tema for undersøkelsen og personvern i forkant av intervjuet. Hvis intervjuobjektene ikke har lest brevet før intervjuet, referer intervjuerne innholdet i brevet før intervjuet starter for å sikre informert samtykke.

For å stimulere til deltakelse tok vi i bruk insentiver. I informasjonsbrevet var det opplyst om at alle deltakerne i undersøkelsen ville være med i trekningen av ett gavekort av verdi kr 5000,- og ti gavekort av verdi kr 1000,- etter undersøkelsens slutt.

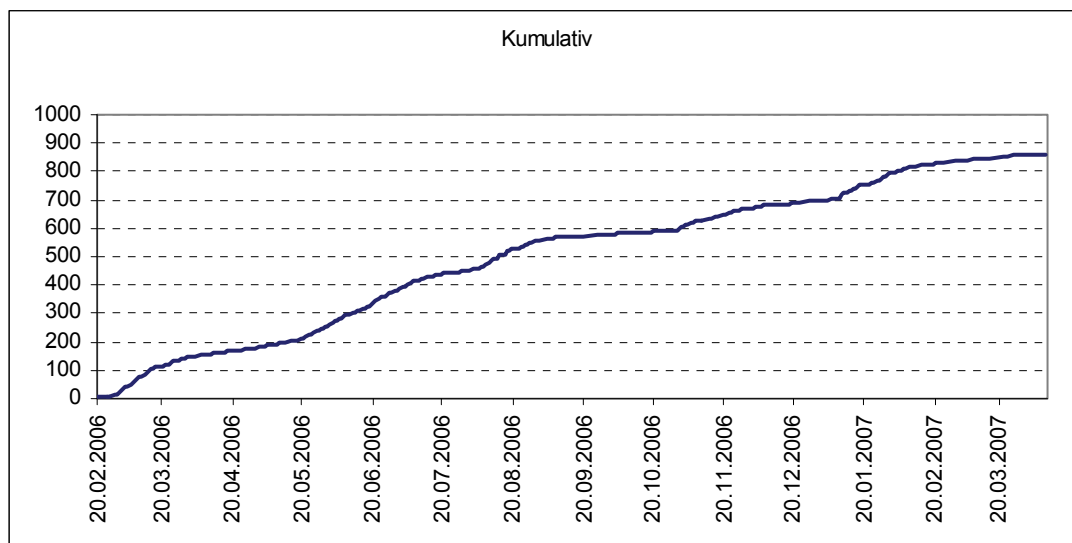
Nedenfor følger en figur som viser intervjudato for alle intervjuobjektene i undersøkelsen. Her kan vi se direkte effekter av ulike tiltak som ble satt i verk for å få feltarbeidet i havn. Etter den første utsendingen flater kurven ut i april-mai 2006; dette er en vanlig utvikling og gjenspeiler at de ”enkleste” intervjuobjektene, som umiddelbart lar seg identifisere og motivere til å være med, nå er sluset inn i undersøkelsen. Inngangen øker svakt i juni, for så å stoppe opp igjen i juli (sommerferien). I juni kom de ordinære intervjuerne med i undersøkelsen, mens det er svært vanskelig å gjennomføre intervjuer i fellesferien.

⁶ Se vedlegg B Informasjonsbrev til respondentene.

⁷ Se vedlegg C Brosjyre.

⁸ Se vedlegg D Brev til foresatte.

Figur 1: Oversikt over intervjudato

Etter juli 2006 ser vi tre klare hopp-perioder: begynnelsen av august, begynnelsen av november og hele januar 2007. Faktisk stiger inngangen i hele foråret 2007 fram til feltstopp i påsken 2007.

August-oppgangen lar seg forklare med at intervjuerne da kom i gang igjen etter ferien. I august 2006 ansatte vi en ny gruppe med flerspråklige intervjuere som gjennomgikk full opplæring. Disse jobbet vekselvis på tilleggs- og hovedundersøkelsen. Vi startet samtidig en prosess med teambygging og seminarer for intervjuerne; vi ga mer informasjon om utviklingen i datainnsamlingen og ba om intervjuernes synspunkter og erfaringer på en mer aktiv og inkluderende måte enn vi hadde gjort tidligere. Ved siden av å få mer fart på datainnsamlingen ga dette oss mye verdifull informasjon tilbake, blant annet om forskjellene mellom hoved- og tilleggsutvalget mht kontaktstrategier og presentasjon av undersøkelsene.

For å optimalisere ressursbruken i intervjukorpset stanset vi feltarbeidet til hovedundersøkelsen for de landgruppene som hadde mer enn 65 prosent svar rundt 1. oktober 2006. Intervjuerne for disse gruppene ble satt over til å jobbe med de landene som da lå dårligst an i hovedutvalget, og med vårt tilleggsutvalg.

I oktober 2006 sendte vi også ut påminningsbrev om at undersøkelsen fortsatt pågikk til de intervjuobjektene som vi da ikke hadde kommet i kontakt med⁹. Samtidig startet vi en målrettet og differensiert frafallsoppfølging der vi systematisk gjennomgikk samtlige intervjuobjekter som allerede var returnert med en bestemt frafallsårsak (ikke bare ”ikke å treffe”). Dersom frafallsårsaken tydet på at det kunne være mulig å få ny kontakt med intervjuobjektet, ble henvendelsen gjentatt, som regel med andre intervjuere enn de første gangene. Dersom årsaken hadde med ikke-kontakt å gjøre, ble sporing gjennomført. Vi sendte også ut nye informasjonsbrev tilpasset med tekst som sto i forhold til den registrerte frafallsårsaken for hver og et av intervjuobjektene¹⁰, påført nylig oppdaterte adresser (unntatt til de som tidligere hadde nektet å være med – dette blir av personvern hensyn ikke praktisert). Vi lokket med nye

⁹ Se vedlegg E Informasjonsbrev oktober 2006.

¹⁰ Se vedlegg E Påminningsbrev oktober 2006 (eksempelbrev: til intervjuobjekter som tidligere ikke har hatt tid til å være med)

insentiver: vedkommende kunne velge mellom å få utdelt flaxlodd eller kinobilletter etter gjennomført intervju. Vi la også ved et ferdig frankert svarkort, se vedlegg G¹¹, der intervjuobjektene ble oppfordret til å returnere kortet påført sin nåværende adresse, et telefonnummer og/eller informasjon om deres ønsker med hensyn til kontaktspråk. Opplysningene på kortene dannet uten unntak grunnlaget for ny kontakt og gjennomført intervju.

I november ser vi resultatene av arbeidet med nyutsending, sporing og oppfølging av alle frafallstilfeller, ved at kurven for svarinnngang tydelig stiger.

Mot slutten av 2006 flater kurven helt ut. I hele perioden etter jul 2006 var et stort press på alle de gjenværende intervjuerne om å få i stand intervjuer, i og med at vi da også hadde avsluttet datainnsamlingen til hovedutvalget. Dette resulterte i et sakte, men jevnt, innsig av intervjuer utover vinteren 2007.

Vi må konkludere med at feltarbeidet til undersøkelsen var mer tids- og ressurskrevende enn forutsatt under planleggingen. Dette skyldes for en stor del at intervjuobjektene var vanskelige å treffe hjemme og særlig på telefon. Intervjuerne rapporterte at mange telefonnummer ikke ga treff, og at mange unge unnlot å møte opp til avtalt intervju. Mye arbeid gikk altså med til å jobbe med intervjuobjekter som aldri ble realisert i noe intervju. Undersøkelsen har en lavere svarprosent enn antatt.

Besøksintervju og telefonintervju

En stor del av intervjuene i denne undersøkelsen er foretatt på telefon. Både hoved- og tilleggsundersøkelsene var i utgangspunktet tenkt som besøksundersøkelser på grunn av lengden på spørreskjemaet og behovet for direkte kommunikasjon mellom intervjuer og intervjuobjekt. Spørreskjemaet er tilpasset et personlig intervju der to mennesker snakker sammen ansikt til ansikt, der hensynet til mest mulig standardisert informasjonsflyt balanseres mot muligheten til å forklaring og utdyping som best kan skje ved personlige møter.

Det er mange grunner til at besøksintervjuer ikke alltid lar seg gjennomføre. Noen intervjuobjekter ønsker ikke å treffe intervjuerne direkte, noen har dårlig tid, atter andre bor langt unna eller oppholder seg andre steder enn på det registrerte bostedet. I hovedundersøkelsen lå telefonandelen på 38 prosent. Våre intervjuere rapporterte imidlertid at det blant de unge i tilleggsutvalget var mye vanskeligere å unngå telefonintervju. Ungdommen satte ofte bruk av telefon som betingelse for å gjennomføre intervjuet. Det ble raskt bestemt at vi i større grad skulle åpne for telefonintervju enn forutsatt under planleggingen.

Andelen besøksintervju endte til sist opp på maksimum 30 prosent i alle landgruppene sammenlagt. Når vi skriver maksimum er det fordi vi mangler opplysninger for en viss del av intervjuene på dette.

Nedenfor ser vi fordeling av besøksintervju etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og landbakgrunn. Her ser vi at det bare er landbakgrunn som gir utslag på fordelingen mellom telefon- og besøksintervjuer. Blant utvalget med bakgrunn fra Pakistan er det en relativt høy

¹¹ Se vedlegg G Svarkort oktober 2006.

besøksandel, med 48 prosent av intervjuene foretatt ved besøk/personlig møte. I utvalget med bakgrunn fra Tyrkia er det bare 20 prosent besøksintervju.

Tabell 4 Andel telefon- og besøksintervju etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og landbakgrunn. Prosent

	Antall besøksintervju	N	Andel besøk, prosent
I alt	258	871	30
Kjønn			
Mann	137	439	31
Kvinne	121	432	28
Alder			
16-19 år	140	488	29
20-25 år	118	383	31
Innv.generasjon			
Innvandret som barn	67	235	29
Født i Norge	191	636	30
Landbakgrunn			
Pakistan	110	231	48
Tyrkia	56	278	20
Vietnam	92	362	25

Frafall

Vi vil aldri kunne få svar fra alle som er trukket ut til en undersøkelse. Av de i alt 1500 som var trukket ut til å delta var 71 personer utenfor målgruppen og ble klassifisert som avgang (se over). I tillegg til avganger er det en del som ikke blir med fordi de ikke ønsker å delta, er forhindret fra å delta eller ikke er mulige å oppnå kontakt med – uten at vi har opplysninger som gjør at vi med sikkerhet kan klassifisere dem som avgang. Alt dette kalles *frafall*. I denne undersøkelsen gjaldt det 558 personer, tilsvarende 39 prosent av bruttoutvalget. I tabellene nedenfor har vi tatt utgangspunkt i bruttoutvalget, og ser hvordan svarprosenten og ulike frafallsårsaker varierer med landbakgrunn, kjønn, alder og innvandringsgenerasjon.

Tabell 5 Svarprosent og frafallsårsaker etter landbakgrunn. Prosent av bruttoutvalg¹²

	I alt	Intervju	Ønsker ikke å delta ¹³	Forhindret ¹⁴	Ikke truffet ¹⁵	Antall Personer
I alt	100	61,0	15,3	0,9	22,9	1429
Landbakgrunn						
Pakistan	100	50,1	15,4	1,3	33,2	461
Tyrkia	100	57,9	23,1	0,8	18,1	480
Vietnam	100	74,2	7,4	0,6	17,8	488

I tabellen ser vi at både svarprosenten og de ulike årsakene til frafall varierer med landbakgrunn. 61 prosent av alle henvendelsene endte med et intervju dersom vi inkluderer tilfellene med ikke-kontakt i beregningen. Det er dette som er den tradisjonelle måten å beregne svarprosent på i SSBs undersøkelser. Andelen intervjuer er atskillig høyere blant intervjuobjekter med bakgrunn fra Vietnam. For utvalget med bakgrunn fra Tyrkia ligger svarprosenten om lag 3 prosentpoeng under gjennomsnittet for utvalget under ett, mens det pakistanske delutvalget har den laveste andel intervjuer, med 50 prosent oppslutning.

Den viktigste årsaken til frafall er som regel at intervjuobjektet sier de ikke ønsker å delta; slik er det imidlertid ikke i denne undersøkelsen hvis man ser på utvalget under ett. Imidlertid er det slik i gruppen med bakgrunn fra Tyrkia; her er det 23 prosent som sier de ikke ønsker å være med. Dette er på nivå med det vanlige frafallsmønsteret i levekårsundersøkelser i Norge de siste årene. Andelen som nekter å være med er oppsiktsvekkende lav blant vietnamesiske intervjuobjekter; bare 7 prosent er registrert med dette som årsak til at de ikke er intervjuet. I hovedundersøkelsen lå andelen som ikke ønsket å være med på 23 prosent totalt for hele utvalget, men også med store forskjeller landene i mellom. Dog hadde ingen av delutvalgene under 14 prosent nekting (lavest lå delutvalgene med bakgrunn fra Irak og Sri Lanka), så vårt resultat for Vietnam er virkelig oppsiktsvekkende.

Andelen intervjuobjekter som ikke vi treffer hjemme/på telefon er svært høy i denne undersøkelsen. Nesten ¼ av alle intervjuobjektene har vi ikke klart å få fatt i. Intervjuobjekter med bakgrunn fra Pakistan skiller seg klart ut; hele én av tre er ikke truffet. Dette er et svært høyt tall.

Ser vi på de spesifikke årsakene som er registrert på denne variabelen, er det svært få av spørreskjemaene som er returnert med informasjon om at intervjuobjektene enten er på ferie, har midlertidig fravær på grunn av skolegang/arbeid, bor for langt unna, at vi ikke finner adressen/boligen, eller at de mangler telefon. I stedet er det "Ikke å treffe av andre grunner" som utgjør 95 prosent av disse frafallene. Det er med andre ord ikke mulig å få fatt i intervjuobjektene.

¹² Bruttoutvalg i denne og i de følgende tabeller er det endelige utvalget etter at avgangen er trukket fra.

¹³ Kategorien "Ønsker ikke å delta" omfatter følgende frafallsårsaker: "IO har ikke tid nå", "IO ønsker ikke å delta", "IO deltar ikke av prinsipp" og "Andre nekter for IO".

¹⁴ Kategorien "Forhindret" omfatter følgende frafallsårsaker: "Kortvarig sykdom", "Langvarig sykdom", "Sykdom/dødsfall i IOs familie" og "Språkproblemer".

¹⁵ Kategorien "Ikke truffet" omfatter følgende frafallsårsaker: "Midlertidig fravær på grunn av skolegang/arbeid", "Midlertidig fravær på grunn av ferie", "Finner ikke adressen/boligen", "Ikke telefon/for kostbart, for langt å reise", "IO ikke å treffe av andre grunner"

I hovedundersøkelsen lå andelen som ikke var å treffe totalt på 12 prosent, mens det høyeste enkeltresultatet var for Somalia, med 22 prosent. Vi konkluderte med at dette hadde sammenheng både med høy mobilitet, dårlig registerkvalitet for innvandrerbefolkningen og mobiltelefonens inntog i folks liv. For tilleggsutvalget blant unge må vi nyansere bildet.

For det første er det grunn til å tro at registerkvaliteten er atskillig bedre når det gjelder unge som enten er født i Norge eller har bodd her det meste av sitt liv. Dette understøttes av at ingen i utvalget var registrert med feil alder eller landbakgrunn. For det andre er det høyst usikkert om mobiliteten er like stor blant ungdomsgruppen som blant førstegenerasjons innvandrere med relativt kort tid i Norge og et dertil ”u-etablert” liv her. For det tredje rapporterte intervjuerne våre om at det absolutt største problemet med å få fatt i intervjuobjektene hadde med mobiltelefonene å gjøre. Intervjuerne fortalte om problemer med telefonnummer som ikke var oppført i kjente kataloger, om telefonnummer som ikke lenger var aktive, om bytte av telefoner/abonnementer og ikke minst aktiv utestenging av våre intervjueres telefonnummer (se Gulløy 2008). I følge våre kilder blant intervjuerne har dette sammenheng med at mange også har telefonnummer som er registrerte i andre land. Dermed er de ikke i utgangspunktet oppført i norske telefonkataloger.

Vi velger derfor å legge mest vekt på ”mobiltelefonfaktoren” som årsak til den høye andelen som ikke var å treffe når det gjelder utvalget til tilleggsundersøkelsen. Problemer med å nå fram til intervjuobjektene via telefonen er den viktigste årsaken, isolert sett. I den grad dette skyldes aktivt ”tilbakehold” fra intervjuobjektene side må vi også slå fast at *bak* telefonproblemene ligger problemet med å fange de unge intervjuobjektene interesse og tillit til undersøkelsen. Våre tradisjonelle kontaktstrategier er kanskje ikke like velegnet når utvalget består av helt unge mennesker? En videre diskusjon av dette temaet må vi la ligge til andre fora.

Under kategorien ”ønsker ikke å delta” har vi også samlet de tilfellene der andre nekter for at personen i utvalget skal få delta. Denne frafallsårsaken er svært lite brukt i tilleggsutvalget (7 intervjuobjekter i alt), mens den hadde et visst omfang i hovedutvalget, særlig for intervjuobjekter med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, Sri Lanka og Pakistan. Med andre ord er det i svært liten grad et problem at intervjuobjektene ikke får lov av familiemedlemmer å delta i undersøkelsen blant unge med innvandrerbakgrunn. Vi vil likevel gjøre oppmerksom på at mange av våre intervjuere rapporterte om foreldre og foresatte som reagerte negativt på første telefonhenvendelse fra SSB; de var engstelige for at sønnene eller døtrene hadde gjort noe galt og forvekslet SSB med instanser som har helt andre oppgaver.

Svartilbøyelighet når vi først får kontakt

Over fikk vi vite at kategorien ”Ikke truffet” i frafallstabellen omfatter følgende årsaker til at intervjuet ikke har funnet sted: ”Midlertidig fravær på grunn av skolegang/arbeid”, ”Midlertidig fravær på grunn av ferie”, ”Finner ikke adressen/boligen”, ”Ikke telefon/for kostbart, for langt å reise”, ”Intervjuobjektet ikke å treffe av andre grunner”. Bak denne frafallskategorien skjuler det seg altså personer som for en stor del aldri har fått en reell mulighet til å svare på intervjuet – selv om de anses som en del av bruttoutvalget, fordi vi ikke har fått dem i tale.

For å få større innsikt i svartilbøyeligheten i de ulike landgruppene uten ”påvirkningen” fra alle tilfellene av ikke-kontakt er det interessant å se på andelen gjennomførte intervju av alle reelle kontakter. Dette kan vi kalle *svartilbøyelighet*:

$$\text{Svartilbøyelighet} = (\text{antall intervju} / (\text{antall intervju} + \text{ønsker ikke delta} + \text{forhindret})) * 100$$

Tabell 6 viser svartilbøyeligheten etter landbakgrunn. Her ser vi at svartilbøyeligheten faktisk er svært sterk i undersøkelsen, med et gjennomsnitt på 79 prosent for alle tre delutvalgene under ett. Det tilsvarende tallet for hele utvalget i hovedundersøkelsen var 73 prosent. Vi kan altså konkludere med at tilbøyeligheten til å ville være med i en slik levekårsundersøkelse når man først blir kontaktet og får mulighet til å svare er stor blant ungdom med innvandrerbakgrunn.

Vietnam har høyest svartilbøyelighet i tilleggsundersøkelsen, med en andel på 90 prosent (!) blant unge med vietnamesisk bakgrunn. I hovedundersøkelsen hadde denne gruppen en av de laveste tallene for svartilbøyelighet, med 71 prosent. Lavest svartilbøyelighet finner vi i vårt utvalg med bakgrunn fra Tyrkia; dette gir altså et annet bilde enn den tradisjonelle frafallstabellen, der Pakistan hadde det høyeste frafallet. Når vi bare får intervjuobjektene i tale, er tendensen til å nekte å ville være med, mindre blant de unge med pakistansk bakgrunn, enn blant dem med tyrkisk bakgrunn.

Tabellen må leses som tilleggsinformasjon til den tradisjonelle frafallsanalysen; den gir en indikasjon på tendensen til å ville være med i de ulike gruppene når vi først har fått kontakt med personene som er trukket ut.

Tabell 6 Svartilbøyelighet etter landbakgrunn. Absolutte tall og prosent

	Intervju	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Antall personer ikke truffet	Svartilbøyelighet
I alt	871	218	13	327	79,0
Landbakgrunn					
Pakistan	231	71	6	153	75,0
Tyrkia	278	111	4	87	70,7
Vietnam	362	36	3	87	90,3

Informasjonen om svartilbøyelighet vil vi ta med oss videre i frafallsanalysen for hvert enkelt land, men først oppsummerer vi de ulike årsakene til frafall.

Oppsummering om frafallsårsaker, svarprosent og svartilbøyelighet

Svarprosenten i denne undersøkelsen varierer med intervjuobjektene landbakgrunn. Lavest svarprosent har man for personer med bakgrunn fra Pakistan. Dette utvalget har også en svært høy andel intervjuobjekter som ikke vi har klart å treffe. Vietnam har den høyeste svarprosenten, og samtidig en eksepsjonelt høy svartilbøyelighet. Lavest svartilbøyelighet når kontakten først er opprettet har personer i utvalget med bakgrunn fra Tyrkia. Generelt har utvalget under ett en sterk tilbøyelighet til å ville være med på undersøkelsen.

De ulike frafallsårsakene varierer også med landbakgrunn. Andelen som eksplisitt ikke ønsker å svare på spørsmålene er høyest blant intervjuobjektene med bakgrunn fra Tyrkia.

Andelen som ikke er å treffe er svært høy. Å få direkte kontakt med intervjuobjektene var et gjennomgående problem; årsakene er hovedsakelig å finne i problemer med

kontaktmuligheter og –strategier. Informasjon fra intervjuerne tyder på at dette har en sterk sammenheng med mønsteret for bruk av mobiltelefoner blant unge mennesker i dag. En stor andel telefonnummer ser heller ikke ut til å fungere for kontaktbruk. I den grad dette har å gjøre med aktiv tilbaketrekking fra undersøkelsen, vet vi at vi har problemer mer å få gjennomslag for undersøkelsen blant intervjuobjektene. Det kan også skyldes at telefonene ikke er registrerte i Norge.

Utvalgsskjevhet og frafallstabeller for hvert av opprinnelseslandene

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettutvalget) enn blant de som ble trukket ut for intervju (bruttoutvalget). Hvis frafallsprosenten i grupper av personer med bestemte egenskaper er spesielt høy eller lav, vil dette medføre at nettoutvalget bare tilnærmet har de samme statistiske egenskapene som bruttoutvalget.

Analysen av skjevhet på grunn av frafall må i prinsippet knyttes til de enkelte kjennemerker. Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Omvendt gir godt samsvar mellom fordelingen i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Vi kan også snakke om utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes i bruttoutvalget enn i populasjonen som undersøkelsen omfatter. Dette kan skyldes tilfeldigheter under trekkingen av utvalget eller bevisst oversampling av visse grupper.

De neste tre tabellene (tabellene 8-10) gir mulighet for å belyse eventuelle skjevheter på grunn av frafallet for kjennemerkene kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted for hvert av delutvalgene. En sammenlikner fordelingen på et kjennemerke i trekkepopulasjonen¹⁶, i bruttoutvalget, i frafallsgruppen og i nettoutvalget for de ulike innvandringsgruppene. *Dersom det er store avvik mellom fordelingen på kjennemerket i populasjonen og nettoutvalget, eller mellom brutto- og nettoutvalget, viser det en utvalgsskjevhet for dette kjennemerket.*

Tabellene kommenteres samlet til sist, og oppsummeres i tabeller som viser over- og underrepresentasjon på mer eller mindre enn 2 prosentpoeng mellom nettoutvalget, bruttoutvalget og trekkepopulasjonen (populasjonen i utvalgskommunene).

¹⁶ Trekkepopulasjonene er altså populasjonen i de kommunene som inngår i utvalgsplanen.

Tabell 8 Frafallstabell Vietnam: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafallsprosent etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.

	Trekke- populasjon	Bruttoutvalg	Frafall	Nettoutvalg	Frafall
Totalt	100	100	100	100	25,8 %
Kjønn					
Mann	51,7	49,2	52,4	48,1	27,5 %
Kvinne	48,3	50,8	47,6	51,9	24,2 %
Alder					
16-19 år	51,1	52,3	38,9	56,9	19,2 %
20-24 år	48,9	47,7	61,1	43,1	33,0 %
Innvandrings- generasjon					
Utenlandsfødt	35,5	35,7	36,5	35,4	26,4 %
Norskfødt	64,5	64,3	63,5	64,6	25,5 %
Bosted					
Oslo	26,1	25,9	34,1	23,0	34,1 %
Byer/steder m stor innv.bef.	34,1	34,3	29,4	36,0	22,2 %
Byer/steder m liten innv.bef.	13,6	13,9	14,3	13,9	26,5 %
Resten av landet	26,2	25,9	22,2	27,1	22,2 %
Antall personer	1320	488	126	362	

Tabell 9 Frafallstabell Pakistan: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafall etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.

	Trekke- populasjon	Bruttoutvalg	Frafall	Nettutvalg	Frafall
Totalt	100	100	100	100	49,9 %
Kjønn					
Mann	51,6	57,5	57,4	57,6	49,8 %
Kvinne	48,4	42,5	42,6	42,2	50,0 %
Alder					
16-19 år	47,1	47,9	44,4	51,5	46,2 %
20-25 år	52,9	52,1	45,6	48,5	53,3 %
Innvandrings- generasjon					
Utenlandsfødt	21,2	21,9	25,2	18,6	57,4 %
Norskfødt	78,8	78,1	74,8	81,4	47,8 %
Bosted					
Oslo	78,7	80,6	82,6	78,4	51,2 %
Byer/steder m stor innv.bef.	11,8	10,7	9,1	12,1	42,9 %
Byer/steder m liten innv.bef.	0	0	0,0	0,0	-
Resten av landet	9,4	8,7	7,8	9,5	45,0 %
Antall personer	3460	461	230	231	

Tabell 10 Frafallstabell Tyrkia: trekkepopulasjon, bruttoutvalg, frafallsgruppen, nettoutvalg og frafall etter kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted. Prosent.

	Trekke- populasjon	Bruttoutvalg	Frafall	Nettoutvalg	Frafall
Totalt	100	100	100	100	42,1 %
Kjønn					
Mann	51,1	50,8	55,5	47,5	45,9 %
Kvinne	48,9	49,2	44,5	52,5	38,1 %
Alder					
16-19 år	51,1	51,7	52,1	58,6	34,3 %
20-25 år	48,9	48,3	47,9	41,4	44,0 %
Innvandrings- generasjon					
Utenlandsfødt	24,8	25,0	27,7	23,0	46,7 %
Norskfødt	75,2	75,0	72,3	77,0	40,6 %
Bosted					
Oslo	45,6	44,6	45,3	44,0	43,0 %
Byer/steder m stor innv.bef.	41,4	41,7	38,4	44,0	39,0 %
Byer/steder m liten innv.bef.	6,4	6,7	3,5	9,0	21,9 %
Resten av landet	6,5	7,0	12,8	2,5	78,8 %
Antall personer	920	480	202	278	

I tabellene over ser vi hvordan frafallet varierer med enkelte kjennetegn i de tre landene.

Kvinnene har noe høyere svarprosent enn mennene i utvalgene fra Vietnam og Tyrkia, mens det pakistanske utvalget ikke viser noen forskjell i frafallstendenser med hensyn til kjønn.

Når det gjelder alder er frafallet betydelig større i den eldste aldersgruppen for utvalgene med bakgrunn fra Vietnam og Pakistan, men ikke for Tyrkia. Her er det en betydelig forskjell den andre veien.

I forhold til innvandringsgenerasjon er det ingen forskjell i svarprosent for utvalget fra Vietnam, mens det er betydelige forskjeller mellom de norskfødte og utenlandsfødte med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia. Her er det de utenlandsfødte som har betydelig høyere frafallsprosent.

Når det gjelder bosted ser vi store forskjeller i frafallet mellom landgruppene. For utvalget med bakgrunn fra Vietnam er det mye høyere frafall i Oslo enn ellers i landet. For dem med bakgrunn fra Pakistan er det atskillig lavere frafall andre steder i landet enn gjennomsnittet for utvalget. For utvalget med bakgrunn fra Tyrkia har den uensarta samlingen av steder i ”resten av landet” svært høyt frafall, mens de mindre stedene i ”Byer og steder 2” har svært lite frafall.

Forskjellene i frafallstendenser følger altså ikke noe kulturelt skille der vi kan sammenligne de overveiende muslimske landene Tyrkia og Pakistan med Vietnam, men dette gjelder vel og merke for de kjennetegn vi faktisk har undersøkt. For Vietnam er det størst tendens til frafall blant Oslo-boerne og de eldste i utvalget. For Pakistan er forskjellene i frafallet størst når vi ser på alder og innvandringsgenerasjon; de eldste og særlig de utenlandsfødte har størst frafall. Disse to gruppene vil i stor grad sammenfalle i praksis. Utvalget med bakgrunn fra Tyrkia har gjennomgående forskjeller i frafallsprosenten når de gjelder alle tre kjennemerkenes; det er høyere frafall blant mennene, de eldste, de utenlandsfødte, men særlig blant de som er bosatt i ”resten av landet”, med andre ord i kommuner der det bor svært få personer med bakgrunn fra Tyrkia.

Over- og underrepresentasjon i materialet

Variasjonen i frafallstilbøyeligheten er altså stor, både landgruppene i mellom og i forhold til de kjennemerkenes vi har undersøkt. Dette fører til en viss skjevhet i representasjonen mellom de som svarer i undersøkelsen (nettutvalget) og de som ble trukket ut (bruttoutvalget). Vi presenterer dette nedenfor i tabell 18. Datainnsamlingen resulterer også i en gruppe som ikke skulle være med i populasjonen (avgangen), i tillegg til den høye andelen tilfeller av ”ikke-kontakt” som frafallet blant særlig pakistanerne består av (33 % av bruttoutvalget). Dersom det er slik at personene som er flyttet eller utvandret, eller som ikke vi fikk fatt i for å avtale intervju skiller seg vesentlig fra dem som vi har oppnådd intervju med, vil også disse resultatene føre til skjevheter.

I likhet med i hovedundersøkelsen blir også denne skjevhetsanalysen mer komplisert enn vanlig, med flere lag med effekter som legges oppå hverandre. Tidligere har vi sagt at personer bosatt i Oslo var generelt overrepresentert i bruttoutvalget, mens personer bosatt i kommuner med relativt få innvandrere (fra de tre angjeldende landene) var underrepresentert. I tillegg var kvinner underrepresentert i utvalget med bakgrunn fra Pakistan og overrepresentert i utvalget fra Vietnam.

Her vil vi først ta for oss eventuelle skjevheter mellom nettoutvalget og bruttoutvalget (Tabell 18). Da er det altså tendensen til å bli med eller ikke bli med i undersøkelsen som virker inn på representasjonen (altså både til å være tilgjengelig og ”mottakelig” for å ville svare på spørsmålene). Dette betyr at ”ikke-kontakt” har en viss betydning for effekten.

Deretter vil vi ta for oss skjevhetene slik de framtrer alt i alt (Tabell 19) når vi ser på skjevhetene mellom nettoutvalget og trekkepopulasjonen. Da får vi både effektene av høy avgang, ikke-kontakt, frafallstendens og svartilbøyelighet.

Tabellene viser avvik +/- 2 prosentpoeng på valgte kjennemerker som uthevet for alle landgrupper.

Skjevhet introdusert med frafallet

I tabell 18 ser vi at forskjeller i svartendensen har ført til en svak overrepresentasjon av kvinner i det vietnamesiske utvalget og norskfødte i det pakistanske utvalget, men det er kjennemerket *alder* som gir de store utslagene. For utvalget med bakgrunn fra Tyrkia har bosted også betydning.

Tabell 18 Over- og underrepresentasjon mellom nettutvalget og bruttoutvalget

	Vietnam	Pakistan	Tyrkia	
Kjønn				
Menn		-1,1	0	-3,3
Kvinner		1,1	0	3,3
Alder				
16-19		4,6	3,6	6,9
20-25		-4,6	-3,6	-6,9
Innvandringsgenerasjon				
Førstegenerasjon		-0,3	-3,3	-2,0
Norskfødt		0,3	3,3	2,0
Bosted				
Oslo		-2,9	-2,2	-0,6
Byer/steder m stor innv.bef.		1,7	1,4	2,3
Byer/steder m liten innv.bef.		0	0	2,3
Resten av landet		1,2	0,8	-4,5

Ulik svartendens i de to aldersgruppene 16-19 år og 20-25 år fører til skjevheter med hensyn til alderssammensetningen av utvalget. Den yngste aldersgruppen er overrepresentert i alle delutvalgene; i gjennomsnitt med 5 prosentpoeng. Utslaget er størst for gruppen med bakgrunn fra Tyrkia. Generelt kan vi konkludere med at tendensen til å ville svare og til å være "treffbar" for intervjuerne er større blant de yngste ungdommene med innvandrerbakgrunn. Høyere svarprosent blant de yngste fører til større utvalgsskjevhet for dette kjennemerket.

Bosted har størst betydning for frafallstendens når det gjelder personer med bakgrunn fra Tyrkia. De som er bosatt på steder der det bor svært få andre med tyrkisk bakgrunn er underrepresentert i det tyrkiske utvalget, mens dem som er bosatt andre steder enn Oslo av en viss størrelse er svakt overrepresentert.

Generelt er personer bosatt i Oslo svakt underrepresentert i utvalget. Denne tendensen er i realiteten ubetydelig, og sammenligner vi med den tilsvarende skjevheten for nettutvalget i hovedundersøkelsen, er den minimal.

Avsluttende om skjevheter: ulike effekter av avgangs- og frafallstendens

Til sist vil vi presentere tabellen som viser skjevhetene når man sammenligner over- og underrepresentasjon i nettutvalget med den opprinnelige trekkepopulasjonen (Tabell 19). Deretter prøver vi å oppsummere effektene land for land.

Menn med bakgrunn fra Pakistan er klart overrepresentert til sist i undersøkelsen, mens kvinner er (dog ikke så tydelig) overrepresentert i utvalgene med bakgrunn fra Vietnam og Tyrkia.

Den yngre aldersgruppen er overrepresentert for alle landgruppene.

Bosatte i Oslo er underrepresenterte i undersøkelsen i forhold til i trekkepopulasjonen for alle tre land på grunn av frafallet, men særlig på grunn av avgangen i visse grupper. Det er kun for vietnameserne at frafallet er betraktelig høyere i Oslo enn ellers. I stedet er det grunn til å tro at den høye avgangen i utvalgene fra Pakistan og til dels Tyrkia særlig slår ut på representasjonen for Oslo. Representasjonen for bosatte i alle kommunene i kategorien ”resten av landet” er underrepresentert i utvalget med bakgrunn fra Tyrkia.

Tabell 19 Over- og underrepresentasjon mellom nettutvalget og trekkepopulasjon

	Vietnam	Pakistan	Tyrkia
Kjønn			
Menn	-3,6	6	-3,6
Kvinner	3,6	-6	3,6
Alder			
16-24	5,8	4,4	7,5
25-39	-5,8	-4,4	-7,5
Innvandringsgenerasjon			
Førstegenerasjon	-0,1	-2,6	-1,8
Norskfødt	0,1	2,6	1,8
Bosted			
Oslo	-3,1	-0,3	-1,6
Byer/steder m stor innv.bef.	1,9	0,3	2,6
Byer/steder m liten innv.bef.	0,3	0	2,6
Resten av landet	0,9	0,1	-4

For analyseformål vil det være mest formålstjenlig å undersøke de enkelte lands resultater, både med hensyn til frafall og skjevhet. Derfor gir vi i det følgende en rask og forenklet fremstilling av bildet for hvert av landene i utvalget. Mer utfyllende analyser av frafallet er det ikke rom for her. Det er også planlagt en artikkel om datafangsten med særlig vekt på frafallet i denne undersøkelsen og hovedundersøkelsen (publisering senere i 2008).

Når vi nedenfor konkluderer med at det er god eller dårlig representasjon i materialet, må vi igjen gjøre oppmerksom på at dette er på basis av de analysene vi har hatt anledning til å gjennomføre. Det kan tenkes at andre kjennemerker burde vært trukket fram. Vi har heller ikke gjennomført selvstendige analyser av hva som kjennetegner personene bak avgangen og alle ”ikke-truffet”-tilfellene. Dermed har vi ikke tilstrekkelig kunnskap til for eksempel å konkludere med i hvilke grad de som ikke svarer (når de først får sjansen) skiller seg betraktelig fra dem som svarer, i den ene eller den andre retning. Men en samlet vurdering av de fire kjennemerkene kjønn, alder, innvandringsgenerasjon og bosted når det gjelder fordelingene i de ulike utvalgene er at skjevhetene ikke er av særlig betydning.

- Vietnam: Menn noe underrepresentert, de yngste overrepresentert, Osloboere noe underrepresentert. Svak representasjon for den eldste aldersgruppen. Høy svarprosent, svært høy svartilbøyelighet. Lite avgang.
- Pakistan: Menn betydelig overrepresentert, likeledes for de yngste i utvalget. Svak representasjon for kvinner. Lite skjevheter når det gjelder innvandringsgenerasjon og

bosted. Lav svarprosent; relativt få som ikke ønsker å delta, men svært mange ikke truffet. Svært høy avgang. God representasjon med unntak av for alder og generasjon.

- Tyrkia: Menn noe underrepresentert i nettoutvalget, de yngste overrepresentert. Høy andel som ikke ønsker å delta, relativt mange som ikke er å treffe. Relativt lav svartilbøyelighet sammenlignet med de to andre delutvalgene. Svak representasjon med hensyn til alder (de eldste i gruppen). Svak representasjon fra steder med svært få innvandrere med bakgrunn fra Tyrkia.

Utvalgsvarians

Fordi resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, er det knyttet en viss usikkerhet til dem. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Tabell 20 viser størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser når populasjonen er på 2 500 (røff gjennomsnittlig populasjonsstørrelse for de tre gruppene i utvalget). Fordi populasjonene fra hvert land er av varierende størrelse, vil de eksakte standardavvikene være noe mindre for resultater fra Vietnam enn for Pakistan (den minste og den største populasjonen). Forskjellene er i praksis såpass små at en for alle praktiske formål kan bruke tallene i tabell 0.1. Av tabellen går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Tabell 20 Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

Antall observasjoner	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
25	4,4	6,1	7,3	8,1	8,8	9,3	9,7	9,9	10,2
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,1
75	2,5	3,4	4,1	4,6	5,0	5,2	5,5	5,6	5,7
100	2,1	3,0	3,5	3,9	4,3	4,5	4,7	4,8	4,9
150	1,7	2,4	2,8	3,2	3,4	3,6	3,8	3,9	4,0
200	1,5	2,0	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4
250	1,3	1,8	2,1	2,4	2,6	2,8	2,9	2,9	3,0
300	1,2	1,6	1,9	2,2	2,3	2,5	2,6	2,7	2,7
350	1,1	1,5	1,8	2,0	2,1	2,3	2,4	2,4	2,5
400	1,0	1,4	1,6	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,3
500	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0	2,0
600	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8
700	0,7	1,0	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
870	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått

dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 70 er 2,5 når antall observasjoner er 300. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $70 \pm 2 \times 2,5$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 65,0 til 75,0 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele populasjonen hadde vært med i undersøkelsen.

Standardavviket øker altså når antallet observasjoner synker. Ved mindre enn 25 observasjoner blir konfidensintervallet og dermed usikkerheten så stor at det ikke lenger er forsvarlig å offentliggjøre prosentberegninger basert på så få observasjoner.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall¹⁷.

Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver datainnsamling vil det forekomme feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen av data. Nedenfor presenterer vi feil som vi vet er oppstått i vår undersøkelse, og bakgrunnen for disse.

Intervjuernes arbeid gjør at de er i en suveren posisjon til å vurdere hvordan innsamlingsinstrumentene faktisk fungerer i praksis i datafangsten. Dette forsøkte vi å kartlegge gjennom samlinger der intervjuerne fikk anledning til å fortelle om sine erfaringer med undersøkelsen. Innspillene fra disse samlingene er systematisert og gjengis nedenfor i ulike avsnitt. Informasjonen er viktig for å forstå resultatene; både med hensyn til svarprosent og frafall, men også når det gjelder svarkvalitet og tolking av datamaterialet. I tillegg var informasjonen nyttig som erfaringskilde for intervjuerne underveis i datafangsten. De fikk tips av hverandre om hvordan gå fram for å sikre gode resultater og best mulig fremgangsmåte eller framturen overfor de ulike gruppene av intervjuobjekter.

Spørsmålsstillinger som har ført til misforståelser

Innsamlingsfeil kan komme av at intervjuobjektet avgir feil svar i forhold til spørsmålets intensjon. Det kan skyldes at spørsmål eller svarkategorier misforstås; at de ikke gir intervjuobjektet bilder eller kategorier i hodet som de kjenner igjen i den kognitive prosessen som foregår når man oppfatter og svarer på et spørsmål. Det kan også skyldes at man spør om informasjon som er vanskelig å rekonstruere, for eksempel om forhold som ligger tilbake i tid. Uansett er det viktig å ha klart for seg at ansvaret for slike svakheter alltid ligger hos den som

¹⁷ Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratroten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket for slike forskjeller kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

utvikler spørsmålene, ikke hos intervjuobjektet. Spørsmålene har ikke fungert etter forutsetningene – de er ikke godt nok konstruert.

For å få et bilde av hvilke spørsmål eller deler av skjema som eventuelt har slike svakheter i vår undersøkelse, har vi basert oss på informasjon fra intervjuerne. På seminar og samlinger underveis ble de systematisk bedt om å rapportere til oss om deler av skjema som de eventuelt hadde dårlige erfaringer med. I det følgende gjengir vi de innspill som kom.

Som et generelt problem ble det nevnt at intervjuobjektene i ungdomsundersøkelsen *hadde så dårlig tid*. Mange var fryktelig travle og opptatte, og ville gjøre unna intervjuet så fort som mulig. Dette kan selvsagt ha hatt betydning for dataenes kvalitet, men det er umulig for oss å kontrollere for det på en fornuftig måte.

Et annet generelt problem er at intervjuet gir et visst fokus på negative forhold eller sider ved ungdoms levekår som ikke er så gode. Dette diskuterer vi nærmere i rapporten til hovedundersøkelsen (se Gulløy 2008).

På følgende spørsmål er det rapportert hyppige feil i selve forståelsen av spørsmålet:

A4 og A5: Tilhører du eller din familie noen etnisk, nasjonal, språklig eller religiøs minoritet i ditt eller dine foreldres opprinnelsesland? Hvilken minoritet?

- Dette spørsmålet omfatter en rekke ulike typer minoriteter av relativt forskjellig karakter. Når intervjuobjektet blir bedt om å spesifisere hvilke minoritet det dreier seg om får vi også svar i form av forskjellige typer – som igjen er vanskelig å putte i samlekategorier. Hva som oppfattes som en minoritet varierer veldig fra sted til sted, og ofte forstås det som *politisk* minoritet i stedet for noen av fire eksemplene det refereres til i selve spørsmålet (selv om disse dimensjonene ofte kan være overlappende). Vi vet egentlig lite om hva slags minoritet folk snakker om, og måler egentlig selve *følelsen av, eller erkjennelsen av*, at man tilhører en minoritet.

G2 Barnepass og SFO (skolefritidsordningen)

- Spørsmålet har en komplisert struktur med matriseform, og det forutsetter at intervjueren husker i hodet eller blar seg tilbake i skjema for å finne ut hvor mange barn i husholdningen som er født i 1996 eller senere. Dette er i praksis relativt vanskelig for mindre erfarne intervjuere. I tillegg er det slik at referansen til fødselsår på de barna det skal svares for i G3 om SFO blir feil når datainnsamlingen forlenges til langt ut i 2007 (også barn født i 2000 skulle vært inkludert i spørningen). Redusert validitet og reliabilitet.

H21 og H22 arbeidssøking og årsaker til arbeidsløshet

- Her kan vi se av spesifikasjonene at en del svarer på årsakene til arbeidsløshet selv om de egentlig ikke er reelt arbeidssøkende. Har ingen praktisk betydning for spørsmålet fordi vi har rettet i dataene – dersom intervjuobjektet i H22 oppgir årsaker som tilsier at han eller hun ikke er reelt arbeidssøkende, er dette rettet fra ”ja” til ”nei” i H21.

Husholdningsoversikten

Undersøkelser som innebærer at husholdningssammensetningen til intervjuobjektet kartlegges vil alltid gi grunnlag for feil og misforståelser om hvem som *egentlig* er medlem av

husholdningen. Til hjelp under kartleggingen har intervjueren fått en oversikt over husholdningsmedlemmene som i henhold til folkeregisteret skal være å finne på bostedet. Under intervjuet skal intervjuobjektet så opplyse om alle personene som bor i husholdningen. Da hender det at intervjueren enten får opplysninger om personer som ikke på forhånd er oppgitt, eller at personer som er oppgitt i registeret tilsynelatende ikke er å finne her likevel. Intervjueren registrerer navn, fødselsdato og slektskap til intervjuobjektet for de ”nye” medlemmene. Når papirskjemaet registreres ved kontoret påføres så fødselsnummer fra det sentrale personregisteret. Dette er nødvendig praksis for å kunne koble til registeropplysninger om for eksempel inntekt for hele husholdningen, eller medlemmenes utdanning, senere.

I denne undersøkelsen kom mange skjema tilbake fra intervjueren uten fødselsdato eller med mangelfulle opplysninger om fødselsdato (i forhold til andre personopplysninger) for de antatte husholdsmedlemmene. Vi har i etterkant brukt store ressurser på å spore fram riktig fødselsdato uten at vi har lykket med absolutt alle. Det betyr at beregnede tall og opplysninger på husholdningsnivå nødvendigvis vil ha noe svakere reliabilitet enn på individnivå. Slik er det for så vidt med alle husholdsundersøkelser, men her er det noe større usikkerhet enn det som er vanlig. Det samme gjelder påkoblede opplysninger på husholdningsnivå, som også vil ha noen manglende verdier.

Over- og underrapportering på sensitive spørsmål

Innsamlingsfeil kan oppstå fordi visse spørsmål oppfattes som ømtålige, støtende eller sensitive. Dette kan gi svar av varierende kvalitet; intervjuobjektene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar, eller unnlate å svare. For vår undersøkelse kompliseres dette av at spørsmål oppfattes og vurderes ulikt av mennesker med bakgrunn i ulike kulturer.

Våre spørsmål skulle helst oppfattes mest mulig ensartet på tvers av kulturer. Under planleggingen av hovedundersøkelsen ble forslagene til tema og enkeltspørsmål derfor nøye vurdert; så også i forhold til tilleggsundersøkelsen blant ungdom. I en egen forstudie ble det diskutert hva og hvordan man burde stille spørsmål til de ulike innvandringsgruppene, og hva slags reaksjoner man kunne forvente å få (se Daugstad og Lie 2004). I tillegg ble det avholdt fokusgruppeintervjuer spesielt for tilleggsundersøkelsen blant ungdom. Generelt er det ofte slik at de som planlegger et spørreskjema forholder seg til en rekke instanser som alle vil inkludere ”sine” tema i skjemaet, og den endelige utformingen er et resultat av mange avveininger. Et tema kan være fristende å spørre om fordi det kanskje vil gi helt ny kunnskap, samtidig som det kan være en viss risiko for å støte intervjuobjektet, med negativ virkning på resten av intervjuet. Det er likevel ikke lett å forutsi hvordan skjemaet vil virke ute i felt, altså i gitte sammenhenger. Dessuten er det aldri mulig å planlegge seg helt bort fra slike effekter, siden hendelser i samtiden, medieoppslag eller nye felles eller individuelle erfaringer hos intervjuobjektene alltid vil påvirke intervjusituasjonen. Intervjuerens atferd har også stor effekt, ved at deres holdninger til enkeltspørsmål eller tema gjennomsyrrer måten de fremfører spørsmålene på, selv om det i opplæringen legges vekt på å motvirke slike effekter.

For å kunne vurdere eventuelle feilkilder på bakgrunn av slike problemer, er vi igjen avhengige av intervjuernes rapporter. Listen nedenfor omfatter spørsmål som intervjuerne mente fungerte dårlig. Vi går ikke i detalj inn på årsakene til at de kan ha fungert dårlig. Som en generell hypotese kan vi si at enkelte spørsmål for enkelte landgrupper antakelig har vært for sensitive til at intervjuobjektet har villet gi opplysninger til intervjueren.

B11 Bolig/fritidshus i utlandet

- Her rapporterte intervjuerne at mange intervjuobjekter åpenbart unnlot å oppgi riktig svar. En viss underrapportering må tas i betraktning.

C2 Barn utenfor husholdningen

- Intervjuerne rapporterte at dette spørsmålet ble forstått som om man spurte om vedkommende hadde barn utenfor *ekteskap*. En viss underrapportering må tas i betraktning, men slik vil det være også i andre undersøkelser. Omfanget vil uansett antakelig være meget lite i vårt utvalg; bare tre intervjuobjekter har svart ja på at de har barn utenfor husholdningen.

E1 – E5 Religion

- Disse spørsmålene ble sagt å fungere dårlig overfor sterkt religiøse personer.

N2 og N3 Brutto inntekt for intervjuobjektet og husholdningen

- Noe underrapportering er sannsynlig, slik som i de fleste levekårsundersøkelser.

O9 og O10 om røyking

- Disse spørsmålene ble rapportert som sensitive for en del kvinner i utvalget.

Til sist må vi også nevne at de vurderinger som ligger til grunn for svaret også kan påvirkes av hva intervjuobjektet oppfatter som sosialt ønskelig i intervjusituasjonen, særlig om det er flere enn intervjueren til stede, for eksempel familiemedlemmer eller besøkende. Vi vet at intervjuerne rapporterte om problemer med å holde fokus hos intervjuobjektet når intervjuene forgikk hjemme, fordi det kunne være mange andre til stede i boligen. Dette er imidlertid et vanlig problem i undersøkelser basert på personlig intervju hjemme hos folk; for denne undersøkelsen er eneste forskjell at husholdningene eventuelt er større, eller at folk oftere har besøk, samtidig som de mottar intervjueren. Eventuelle effekter av at man er mange til stede faller utenfor denne rapportens rammer og vil måtte måles i egne metodestudier. Generelt må vi likevel gjøre oppmerksom på at mange intervjuere rapporterte om unge intervjuobjekter som selv ba om å få gjennomført intervjuet andre steder enn hjemme, for eksempel på biblioteket, på kafeer eller lignende. Her kunne kvinnelige intervjuobjekter svare på spørsmålene uten at familiemedlemmene overhørte hva som ble sagt. Biblioteket ser ut til å stå i en særstilling for unge kvinner med innvandrerbakgrunn; et nøytralt og trygt sted for møter med personer man ikke kjenner på forhånd.

Innsamlings- og bearbeidingsfeil som følge av papirbasert innsamling

I vår undersøkelse foregikk datainnsamlingen altså ved hjelp av personlig intervju med et *papirskjema*, der intervjuerne registrerte svarene direkte i skjemaet. Bruken av tradisjonelle papirskjemaer gjør at det lettere oppstår feil både under gjennomføringen av intervjuene og under bearbeidingen av informasjonen.

Mens intervjuet foregår må intervjueren selv passe på å foreta riktige logiske hopp i skjemaene, og føre svarene inn på riktig sted. Vi vet at manuell administrasjon av ulike stier i skjemaet gir større rom for menneskelige feil. Det er i dag vanlig å bruke pc-baserte spørreskjema til de ordinære levekårsundersøkelsene, men på grunn av de mange oversettelsene i vår undersøkelse ble dette ikke ansett som praktisk mulig å gjennomføre her.

Ved bruk av papirskjema mister man også muligheten for å legge inn direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål, for eksempel ved at det legges inn grenser for gyldige numeriske verdier. Dermed blir intervjuernes jobb mer krevende.

SSB har imidlertid lang erfaring i å designe papirskjema på en slik måte at intervjuene kan foregå mest mulig standardisert. Ved å legge inn et sett av koder for logiske hopp, ortografiske systemer og visuelle hjelpemidler får intervjueren hjelp til enkelt å "se" hvordan skjemaene skal gjennomgås for hvert enkelt intervjuobjekt, tilpasset hans eller hennes situasjon og svar. På den måten forebygges misforståelser og tretthet, objektene slipper å svare på unødvendige spørsmål og feilkilder unngås. Datakvaliteten blir bedre.

Papirskjema medfører altså en større fare for innsamlingsfeil både på intervjuersiden og på bearbeidingsiden. De flerspråklige intervjuerne gjennomgikk en omfattende opplæring før de startet opp, med seminar og brevkurs som i SSBs vanlige opplæring av intervjuere, men tilpasset denne spesielle undersøkelsen. Likevel vet vi at det er oppstått mindre innsamlingsfeil som følge av feilmanøvrering i skjema på enkelte steder. Dette kan gi manglende verdier på enkeltspørsmål.

Bearbeidingsfeil

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut på datafila. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger), men også under selve registreringen. I vår undersøkelse foregikk bearbeidningen ved manuell registrering ("punching") av data fra hvert enkelt papirskjema og inn i en database. En instruks for registrering ble utarbeidet, og feil i registreringsprogrammet ble rettet etter hvert som de ble oppdaget, med tilbakevirkende kraft for tidligere registrerte skjema.

Skjemautforming har betydning for forekomsten av innsamlings- og bearbeidingsfeil, ikke bare for intervjuerne, men også på databehandlingssida. Utformingen er imidlertid ikke forskjellig ved denne undersøkelsen sammenlignet med andre papirbaserte intervjuundersøkelser SSB står bak. I forbindelse med hovedundersøkelsen gjennomførte vi en sammenligning av dataregistreringen ved å la to forskjellige personer registrere. Analysen viste at feilmarginen var relativt liten; om lag 1 prosent av variablene hadde avvik mellom de to versjonene. Avvikene er systematiske: de opptrer oftere der spørreskjemaet er utformet i matriseform ("tabellspørsmål") og i forbindelse med utfylling av den såkalte husholdningsboksen (oppramsing av alle medlemmene i husholdet med navn, kjønn, eventuell avmerking av par, fødselsdato og slektskap til intervjuobjektet). Vi må regne med at samme tendens gjelder også for denne undersøkelsen.

Vedlegg A Litteraturliste

Blom, Svein og Kristin Henriksen (red). Levekår blant innvandrere i Norge 2005/2006. Rapport 2008/5, Statistisk sentralbyrå.

http://www.ssb.no/emner/00/02/rapp_200805.pdf

Gulløy, Elisabeth, Svein Blom og Agnes Aall Ritland (1997): *Levekår blant innvandrere 1996, Dokumentasjonsrapport med tabeller*, Notater 97/6, Statistisk sentralbyrå.

Gulløy, Elisabeth. Levekår blant innvandrere 2005/2006. Dokumentasjonsrapport. Notater 2008/5. Statistisk sentralbyrå.

http://www.ssb.no/emner/00/90/notat_200805/notat_200805.pdf

Løwe, Torkil. Levekår blant unge med innvandrerbakgrunn. Unge oppvokst i Norge med foreldre fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam. Rapport 2008/?, Statistisk sentralbyrå.

http://www.ssb.no/emner/00/02/rapp_200814/rapp_200814.pdf

Vedlegg B Informasjonsbrev til respondentene februar 2006

Oslo, februar 2006

Saksbehandler: Therese Gulbransen

Seksjon for intervjuundersøkelser

Undersøkelse om levekår blant unge innvandrere

Du er en av 1500 personer i alderen 16 - 24 år som er trukket ut til å delta i en stor undersøkelse om unge innvandreres levekår i Norge. Du vil derfor om kort tid bli kontaktet av en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå. Vi vil stille spørsmål som handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi vil også stille noen spørsmål om din bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Vi håper du har lyst til å bli intervjuet.

Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen og hvor lett eller vanskelig det er for dem å bli integrert i det norske samfunnet. Kunnskap om dette er **viktig for samfunnsdebatten, for innvandrernes egne organisasjoner og for beslutninger som berører innvandreres situasjon og framtid i Norge.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,- Deltakerne i undersøkelsen er enten født i Norge eller innvandret før skolepliktig alder, og er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Det er frivillig å være med. Ditt bidrag er svært viktig for at resultatene skal bli så pålitelige som mulig. Dersom mange velger ikke å delta, kan resultatene gi et skjevt bilde av innvandreres levekår.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. For å gjøre intervjuet kort og for å øke utbyttet av svarene, vil vi benytte opplysninger fra Folkeregisteret og Datasystem for utlendingssaker om ditt og dine foreldres fødeland, innvandrings-bakgrunn og statsborgerskap. Data om inntekt, formue, trygde og stønader hentes fra Statistisk sentralbyrås skatte- og inntektsregister og opplysninger om utdanning og arbeidsmarkedsstatus fra vårt utdannings- og sysselsettingsregister. **Vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om den enkelte person.** Resultatene fra undersøkelsen vil kun handle om likheter og forskjeller mellom ulike samfunnsgrupper. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Du finner mer informasjon om undersøkelsen i den vedlagte brosjyren. Du kan også ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende e-post til lif@ssb.no eller thg@ssb.no. Generelle spørsmål om personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post til personvernombud@ssb.no

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

for Rune Gløersen
fagdirektør

Vedlegg C Brosjyre februar 2006

Hva brukes undersøkelsen til?

- Statistisk sentralbyrå lager statistikk som beskriver levekårene for innvandrere i Norge. Vi publiserer resultater fra undersøkelsen i våre egne publikasjoner. Dette bidrar til å øke kunnskapen om innvanderers situasjon.
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil bruke resultatene i sitt arbeid med innvandring og integrering
- Flere departementer bruker statistikken i sitt planleggings- og utviklingsarbeid
- Universiteter og forskn i gjennljøer bruker statistikken til undervisning og til forskning
- Ulke interesseorganisasjoner bruker statistikken i sitt arbeid
- Mediene bruker statistikken i artikler og reportasjer

Vi kan ikke erstatte deg med en annen

Hver enkelt som er trukket ut representerer en større gruppe mennesker. For at alle grupper skal telle med, er det derfor viktig at flest mulig svarer. Dersom det er mange eldre som ikke svarer, får vi for eksempel mindre sikre opplysninger om hvordan de eldre har det. Av erfaring vet vi også at folk som har det vanskelig deltar i mindre grad enn andre. Det betyr at statistikken i noen tilfeller gir et for positivt bilde av befolkningens levekår. Derfor er det viktig at både de som er fornøyd og de som er misfornøyd med levekårene sine blir med i undersøkelsen.

Blant de som deltar trekker vi ut vinnere av fire gavekort på kr 5 000,- og ti på kr 1 000,- i

Statistisk sentralbyrå ivaretar personvernet

Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og Statistisk sentralbyrå er underlagt kontroll både fra vårt eget personvernombud og Dataatilsynet. Alle som jobber i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. Det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hva enkeltpersoner har svart på undersøkelsen.

Har du spørsmål om personvern kan du enten sende en e-post til personvernombud@ssb.no eller ringe telefonnummer 21 09 00 00.

Ønsker du å komme i kontakt med oss?

Dersom du ønsker flere opplysninger om selve undersøkelsen eller om hva resultatene skal brukes til, kan du ringe gratis til telefonnummer 800 83 028 eller sende en e-post til tmj@ssb.no eller bus@ssb.no.

Statistisk sentralbyrå har hovedansvaret for offisiell statistikk i Norge. Vår oppgave er å gi allmenheten, myndighetene og næringslivet kunnskap om samfunnets struktur, utvikling og virkemåte ved hjelp av statistikk og analyse. Statistikken utarbeides på et uavhengig grunnlag, er av høy kvalitet og spres som et felles gode for samfunnet. Mer om Statistisk sentralbyrå finner du på www.ssb.no

Seksjon for intervjuundersøkelser er ansvarlig for gjennomføringen av Statistisk sentralbyrås intervjuundersøkelser. Våre datansamlinger foregår ved hjelp av besøksintervju, telefonintervju eller skjema som sendes i posten.

Statistisk sentralbyrå
Seksjon for intervjuundersøkelser
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 7
Telefon: 21 09 46 67
Telefaks: 21 09 49 89

Statistisk sentralbyrå
Statistik Bureau

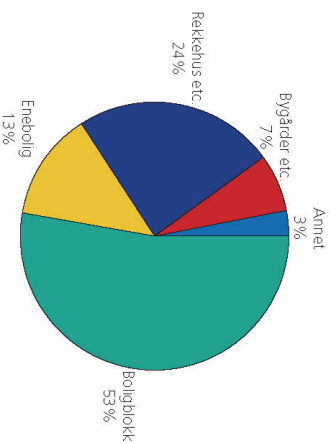
Statistics Norway

Levekårsundersøkelsen
– hvorfor og hvordan blant innvandrere

Statistisk sentralbyrå

Flerparten av innvandrere bor i blokk

Hvert år gjennomfører Statistisk sentralbyrå undersøkelser om folkes levekår. Disse undersøkelsene gir nyttig kunnskap om hvordan folkes levekår utvikler seg over tid. For å få bedre kunnskap om enkelte grupper i samfunnet, gjennomfører vi også enkelte spesialundersøkelser som denne. Dette er fordi de generelle undersøkelsene ikke gir nok kunnskap om innvanderes levekår. Gjennom denne undersøkelsen kan vi derfor si noe om hvordan innvanderes levekår skiller seg fra levekårene i befolkningen generelt.

Dette var bare noe av det vi fant ut i 1996, sist det ble gjennomført en levekårsundersøkelse blant innvandrere. Vi fant også ut at sammenlignet med befolkningen generelt:

- er det flere innvandrere som bor trangt og billigere
- er det færre innvandrere som har varig sykdom, skade eller funksjonshemming
- sier flere innvandrere at de er ensomme
- er det flere innvandrere som lever i samliv
- er innvandrere oftere utsatt for belastninger i arbeidslivet

I undersøkelsen vi gjennomfører nå, kan vi blant annet finne ut om dette har endret seg i løpet av disse årene, eller om situasjonen er stabil. Vi kan også finne ut mer om eventuelle forskjeller mellom enkelte grupper av innvandrere.

Levekårsundersøkelsen følger utviklingen i samfunnet

Når vi skal beskrive hvordan innvandrere har det i hverdagen fokuserer vi på noen sentrale tema. Her er noen eksempler på hva vi vil spørre om i intervjuet:

Bolig: For veldig mange er boligen viktig. Boligens standard og kostnadene ved å bo påvirker dagliglivet. Vi ønsker å vite mer om hvem som bor bra og hvem som bor mindre bra, og hvorfor det er slik.

Helse: God eller dårlig helse påvirker oss i vårt daglige liv. Men hvordan er den generelle helsestatusen i befolkningen, og hva påvirker den? Det ønsker vi å finne ut mer om.

Arbeid og arbeidsmiljø: Arbeid kan være viktig for den enkeltes trivsel, helse og økonomi. Derfor er det også viktig å vite mer om hvordan tilknytningen til arbeidslivet er for ulike grupper av befolkningen. Selve arbeidsmiljøet er også viktig, både det fysiske og det sosiale, og det virker inn på både trivsel og helse. Vi vil derfor stille noen spørsmål om det.

Bakgrunn: De fleste innvandrere som bor i Norge har levd deler av livet sitt i et annet land. Denne bakgrunnen vil for mange påvirke hvordan de har det i dag. Derfor er det viktig å se denne bakgrunnen i sammenheng med andre tema.

Religion: Mange innvandrere har en annen religion enn majoriteten i Norge. For mange er det å kunne utøve sin religion viktig for livskvaliteten, og derfor stiller vi noen få spørsmål om det.

Familie og sosial kontakt: Hvor mange av nærmeste familie og venner bor i nærheten, og hvor mange har man ellers jevnlig kontakt med? Det sosiale livet er viktig for mange, så det vil vi gjerne også vite mer om.

Ellers dekker undersøkelsen også tema som språk, utdanning, økonomi, statsborgerskap og fritidsaktiviteter. Spørsmålene vi stiller er for det meste enkle faktaspørsmål om deg og din husstand. Vi tror at du vil oppleve at det er lett og greit å svare på spørsmålene, og at de tar opp ting som er viktig for din hverdag. Ved å svare på spørsmålene i undersøkelsen bidrar du til at myndigheter, forskere og offentligheten får vite mer om hvordan innvandrere faktisk har det.

De ti landene som denne undersøkelsen dekker er (i alfabetisk rekkefølge): Bosnia-Herzegovina, Chile, Irak, Iran, Pakistan, Serbia og Montenegro, Somalia, Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam

Hvem er innvandrere?

Det er ikke sikkert at du eller andre tenker på deg som innvandrere. Du kan være norsk statsborger, ha bodd i Norge svært lenge, eller du kan være født her. I Statistisk sentralbyrås innvanderestatistikk er innvandrere imidlertid definert som en person som enten er født i utlandet eller i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Det er denne definisjonen vi går ut fra i denne undersøkelsen.

Slik gjennomføres levekårsundersøkelsen

Vi kan ikke intervju alle innvandrere i Norge. Det ville bli for dyrt og tidkrevende. Derfor har vi trukket et tilfeldig utvalg av innvandrere med bakgrunn fra ti forskjellige land. Utvalget skal gi et bilde i miniatyr av den voksne innvanderbefolkningen i Norge. Derfor vil resultatene fortelle noe om forholdene for alle innvandrere fra disse ti landene, selv om vi bare spur et utvalg.

Alle som er trukket ut til undersøkelsen får et brev sammen med denne brosjyren. Brevet og brosjyren gir viktig informasjon om hva undersøkelsen dreier seg om, og hvordan resultatene brukes. Etter en stund vil du bli kontaktet av en intervjuer. Intervjueren vil avtale tid og sted for intervjuet med deg. Intervjuet gjennomføres ansikt til ansikt, og dere kan treffes hjemme hos deg eller et annet egnet sted. **Intervjueren behøvsler både norsk og språk fra ditt opprinnelsesland.**

Intervjuet vil ta ca en time. Intervjueren har med seg legitimasjon fra Statistisk sentralbyrå. Når du blir kontaktet på telefon kan også intervjueren fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Under intervjuet vil intervjueren registrere svarene dine i et spørreskjema. Etter at intervjuet er gjennomført vil intervjueren sende spørreskjemaet inn til Statistisk sentralbyrå. Der vil svarene bli registrert i en datafil sammen med svarene fra alle andre som blir intervjuet. Før datafilen blir gjort tilgjengelig for bruk av forskere og offentlig administrasjon vil den bli anonymisert. Det betyr at det ikke under noen omstendighet vil være mulig å finne ut hvem som har svart på undersøkelsen. **Intervjueren og alle andre som jobber i SSB har taushetsplikt.**

Vedlegg D Informasjonsbrev til foresatte februar 2006

Oslo, februar 2006

Saksbehandler: Therese Gulbrandsen

Seksjon for intervjuundersøkelser

Undersøkelse om levekår blant unge innvandrere

Statistisk sentralbyrå gjennomfører nå en undersøkelse om unge innvandreres levekår i Norge. Vi vil informere om at en sønn eller datter under 18 år i din/deres husholdning er trukket ut til undersøkelsen. Han/hun får eget brev om dette. Undersøkelsen handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi vil også stille noen spørsmål om bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Vi håper din/deres sønn/datter har lyst til å bli intervjuet.

Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen og hvor lett eller vanskelig det er for dem å bli integrert i det norske samfunnet. Kunnskap om dette er **viktig for samfunnsdebatten, for innvandrernes egne organisasjoner og for beslutninger som berører innvandreres situasjon og framtid i Norge.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,- Deltakerne i undersøkelsen er enten født i Norge eller innvandret før skolepliktig alder, og er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Det er frivillig å være med. Alle bidrag er svært viktig for at resultatene skal bli så pålitelige som mulig. Dersom mange velger ikke å delta, kan resultatene gi et skjevt bilde av innvandreres levekår.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. For å gjøre intervjuet kort og for å øke utbyttet av svarene, vil vi benytte opplysninger fra Folkeregisteret og Datasystem for utlendingssaker om din sønns/datters og foreldrenes fødeland, innvandrings-bakgrunn og statsborgerskap. Data om inntekt, formue, trygder og stønader hentes fra Statistisk sentralbyrås skatte- og inntektsregister og opplysninger om utdanning og arbeidsmarkedsstatus fra vårt utdannings- og sysselsettingsregister. **Vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om den enkelte person.** Resultatene fra undersøkelsen vil kun handle om likheter og forskjeller mellom ulike

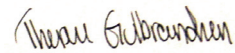
samfunnsgrupper. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Dersom du/dere ønsker mer informasjon om undersøkelsen, eller ønsker å unnta din/deres sønn/datter kan du/dere ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende e-post til lif@ssb.no eller thg@ssb.no. Generelle spørsmål om personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post til personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

for Rune Gløersen
fagdirektør

Vedlegg E Påminningsbrev oktober 2006

Oslo, september 2006

Saksbehandler: Elisabeth Gulløy

Seksjon for intervjuundersøkelser

Undersøkelse om levekår blant unge innvandrere

Du er en av 1500 personer i alderen 16 - 24 år som er trukket ut til å delta i en stor undersøkelse om unge innvandreres levekår i Norge. Du vil derfor om kort tid bli kontaktet av en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå. Vi vil stille spørsmål som handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi vil også stille noen spørsmål om din bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Vi håper du har lyst til å bli intervjuet.

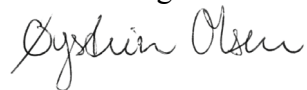
Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen og hvor lett eller vanskelig det er for dem å bli integrert i det norske samfunnet. Kunnskap om dette er **viktig for samfunnsdebatten, for innvandrernes egne organisasjoner og for beslutninger som berører innvandreres situasjon og framtid i Norge.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,- Deltakerne i undersøkelsen er enten født i Norge eller innvandret før skolepliktig alder, og er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Det er frivillig å være med. Ditt bidrag er svært viktig for at resultatene skal bli så pålitelige som mulig. Dersom mange velger ikke å delta, kan resultatene gi et skjevt bilde av innvandreres levekår.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. For å gjøre intervjuet kort og for å øke utbyttet av svarene, vil vi benytte opplysninger fra Folkeregisteret og Datasystem for utlendingssaker om ditt og dine foreldres fødeland, innvandrings-bakgrunn og statsborgerskap. Data om inntekt, formue, trygder og stønader hentes fra Statistisk sentralbyrås skatte- og inntektsregister og opplysninger om utdanning og arbeidsmarkedsstatus fra vårt utdannings- og sysselsettingsregister. **Vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om den enkelte person.** Resultatene fra undersøkelsen vil kun handle om likheter og forskjeller mellom ulike samfunnsgrupper. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Du finner mer informasjon om undersøkelsen i den vedlagte brosjyren. Du kan også ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende e-post til lif@ssb.no eller thg@ssb.no. Generelle spørsmål om personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post til personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

Elisabeth Gulløy
prosjektleder

Vedlegg F Påminningsbrev oktober 2006 – eksempel: IO hadde ikke tid til intervju ved første kontakt

«IONummer»
«NAVN»
«NAVN2»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Oslo, oktober 2006
Vår ref.: 04\1240
Saksbehandler: Elisabeth Gulløy
Seksjon for intervjuundersøkelser

Levekår blant unge med innvandringsbakgrunn 2006

Du er en av 1500 personer i alderen 16 – 24 år som er trukket ut til å delta i en stor undersøkelse om levekår blant unge med innvandringsbakgrunn i Norge. I februar 2006 sendte vi deg et brev om dette. En av våre intervjuere har tidligere hatt kontakt med deg, men på det tidspunktet hadde du ikke anledning til å være med. Vi håper situasjonen er bedre nå, og at du kan tenke deg å delta likevel. Undersøkelsen fortsetter ut dette året. **Om kort tid vil en av våre intervjuere forsøke å kontakte deg.** Du kan selv velge om du skal intervjues av en kvinnelig eller mannlig intervjuer. Derfor har vi lagt ved et svarkort i dette brevet. Der ber vi deg også notere ditt navn og telefonnummer, og så putter du kortet i nærmeste postkasse. Vi betaler portoen.

Undersøkelsen gjennomføres på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Vi vil stille deg noen spørsmål som handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi spør også om din bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan unge med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen. Kunnskap om dette er viktig for samfunnsdebatten, for ulike organisasjoner og for alle som jobber med planlegging av morgendagens Norge.

Etter at undersøkelsen er avsluttet vil vi hente inn i en del opplysninger fra ulike registre. Dette gjør vi både for at ikke intervjuet skal ta for lang tid, og fordi vi da kan analysere flere sider ved innvandringsbefolkningens levekår. Vi henter opplysninger fra Folkeregisteret, samt at data om inntekt, formue, trygder og stønader, utdanning og arbeidsmarkedsstatus hentes fra offentlige registre. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. **Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.** Ingen utenfor SSB får kjennskap til hva du har svart. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen, men for at vi skal få gode resultater er det viktig at dere som er trukket ut blir med. **Vi kan ikke erstatte deg med en annen.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,-. Dersom du lurer på flere ting som gjelder undersøkelsen kan du ringe grønt nr. 800 83 028. Du kan også skrive en e-post til mmr@ssb.no eller skm@ssb.no. **Vi håper du vil svare!**

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
Adm. direktør

Anne Sundvoll
Seksjonssjef

Vedlegg G Svarkort september 2006

Vi vil gjerne høre fra deg!

Statistisk sentralbyrå trenger flere intervju for å lage god statistikk om innvandreneres levekår i Norge. Du er trukket ut til å være med.

Vennligst fyll ut dette kortet og send det til oss. Du trenger ikke sette frimerke på kortet. Vi betaler porto.

Hilsen Øystein Olsen
Statistisk sentralbyrå

Mitt navn er: _____

Mitt telefonnummer er nå: _____

Det er best å ringe meg på

- morgenen
- på dagen
- på kvelden

Jeg vil helst intervjues av en:

- norsk intervjuer
- en intervjuer som kan mitt eget språk
- en kvinnelig intervjuer
- en mannlig intervjuer

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Vedlegg H Spørreskjema

Levekår blant innvandrere 2005/2006. Tilleggsutvalg

På denne og den neste siden skal du bare fylle ut opplysninger om IO, intervjuarbeidet og frafall. Dette er ikke en del av intervjuet. Selve intervjuet starter på side 3.

Hvis oppfølging - gå til B

 Intervjuernr

--	--	--	--

Intervjuers navn _____

IO-nr

1	9		

IOs fødselsår

IOs kjønn

 Mann Kvinne

Resultat av kontakten:

 0 Intervju → Gå til C

Frafall:

- 11 IO har ikke tid nå
 12 IO ønsker ikke å delta
 13 IO deltar ikke av prinsipp
 14 Andre nekter for IO

- 21 Kortvarig sykdom
 22 Langvarig sykdom
 23 Sykdom/dødsfall i IOs familie
 24 Språkproblemer

- 31 Midlertidig fravær pga skolegang/arbeid
 32 Midlertidig fravær pga ferie
 33 Finner ikke adressen/boligen
 34 Ikke telefon / for kostbart, for langt å reise
 35 IO ikke å treffe av andre grunner, spesifiser: _____

Overføring:

- 80 IO flyttet ut av området
 81 Intervjueren kjenner IO for godt
 82 Intervjueren er syk, har kapasitetsproblemer el.
 83 Vil intervjues på annet språk/av annen intervjuer.
 Spesifiser: _____

Avgang:

- 91 IO er død
 92 Bosatt i utlandet i minst 6 mnd / Utvandret
 93 IO bor på institusjon
 94 IO's landbakgrunn ikke gyldig for undersøkelsen
 95 IO's alder ved innvandring (6 år +) ikke gyldig for undersøkelsen

Hvem ga opplysningene til registrering av frafalls-/avgangårsak?

- IO selv
 Andre enn IO, spesifiser: _____

A. FRAFALL/AVGANG/OVERFØRING

Antall kontaktforsøk over telefon

Antall ganger forsøkt oppsøkt på adresse

Dato for første kontaktforsøk

dag mnd

Dato for siste kontaktforsøk

Telefonnummer som IO kan nås på

Tlf 1

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tlf 2

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tlf 3

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- IO har ikke telefon
 Vet ikke om nummeret er riktig

Hvis annen adresse enn i IO-listen:

Adresse

Kommune

Eventuelle merknader som kan være nyttige i oppfølgingsarbeidet:

B. OPPFØLGING

Intervjuer nr

--	--	--	--

Navn

Resultat

- Intervju → Gå til C
 Ikke intervju

Registrering av frafall/avgang

Dato

--	--	--	--

- Samme årsak som tidligere
 Ny årsak. Kode:

--	--

Hvem ga opplysningene til registrering av frafalls-/avgangsårsak?

- IO selv
 Andre enn IO, spesifiser:

C. INTERVJU

Ble intervjuet avtalt på forhånd?

- Ja, avtalt over telefon
 Ja, avtalt ved besøk
 Nei, ingen avtale på forhånd

Ble intervjuet gjennomført ved besøk eller telefon?

- Besøk
 Telefon
Hvorfor telefon:

Intervjudato

dag mnd

Intervjuet startet kl

time min

Intervjuet sluttet kl

time min

Intervjuets varighet i minutter

minutter

INSTRUKS:

Det er brukt ulike farger på teksten underveis. Fargen gir instruksjon i forhold til hvordan teksten skal forstås og behandles. Følgende fargekoder gjelder:

- ✓ Sort tekst er vanlige spørsmål og svar, samt overgangstekster. Disse skal leses opp for IO.
- ✓ Rosa tekst er spørsmål til intervjueren. Disse skal besvares uten å stille spørsmål til IO i andre tilfeller enn hvor det er helt nødvendig.
- ✓ Grønn tekst er tekst som ikke skal leses opp. Brukes i instruksjoner som sier noe om hvordan spørsmål skal besvares eller forstås, og i svaralternativer som ikke skal leses opp.
- ✓ I tillegg er noe tekst understreket. Det betyr at det er ekstra viktig og skal vektlegges
- ✓ Noen spørsmål er markert med *. Det betyr at de har egen instruks.

SAMTYKKE:

- IO har mottatt brevet og samtykker i å delta
- IO har fått referert innholdet i brevet og samtykker i å delta

Fødeland og språk

Da starter vi med noen spørsmål som handler om fødeland og språk.

A1. Hvilket land er du født i?

- 1 Tyrkia
- 2 Pakistan
- 3 Vietnam
- 4 Norge → Gå til A3
- 5 Annet land, spesifiser:.....

Besvares dersom A1 (fødeland) ikke er lik 4 (Norge)

A2. Hvor gammel var du da du innvandret til Norge første gang?

- 1 0-5 år
- 2 6 år eller mer → Gå til Avgang side 1, kode 95

A3. Hvilket språk snakker du mest hjemme?

- 1 OPPRINNELSESLANDETS SPRÅK
- 2 ENGELSK
- 3 NORSK
- 4 ANNET SPRÅK, SPESIFISER:.....

*A4. Tilhører du eller din familie noen etnisk, nasjonal, språklig eller religiøs minoritet i ditt eller dine foreldres opprinnelsesland?

- 1 JA
- 2 NEI → Gå til B1

A5. Hvilken minoritet er det?

Svar: _____

Bolig og boforhold

Så går vi over til noen spørsmål om boligen du bor i nå

***B1. Hvilken hustype bor du/dere i?**

- 1 Frittliggende hus
- 2 Rekke- og kjedehus
- 3 To-, tre-, firemannsbolig
- 4 Store hus med mange boliger
- 5 Kombinert bolig- og næringsbygg

***B2. Eier du/noen i husholdningen boligen som selveier, gjennom borettslag eller boligaksjeselskap, eller leier eller disponerer du/dere boligen på annen måte?**

- 1 SELVEIER
 - 2 BORETTSLAG, BOLIGAKSJESELSKAP
 - 3 LEIER ELLER DISPONERER PÅ ANNEN MÅTE
- } Gå til B5
→ Svar på neste spørsmål

B3. Hvem eier boligen som du/dere leier eller disponerer?

- 1 Kommunen
 - 2 Staten eller fylket
 - 3 Privat stiftelse
 - 4 Bedrift eller organisasjon
 - 5 Private eller andre
- } Gå til B5
→ Svar på neste spørsmål

B4. Er huseieren en slektning eller venn?

- 1 JA
- 2 NEI

B5. Tror du at du noen gang har blitt nektet å leie eller kjøpe bolig på grunn av din innvandrerbakgrunn?

- 1 Ja, helt sikker
 - 2 Ja, jeg har mistanke om det
 - 3 Nei
 - 4 Vet ikke
- } Svar på neste spørsmål
} Gå til B7

B6. Var dette en bolig du ønsket å kjøpe eller leie?

- 1 KJØPE
- 2 LEIE
- 3 HUSKER IKKE, VET IKKE

***B7. Hvor mange rom disponerer du/husholdningen til eget bruk? Ta med beboelsesrom på 6 kvm eller mer. Ta ikke med kjøkken, bad, WC, gang, entre, vaskerom o.l.**

Antall rom:

B8. Hvordan passer størrelsen på boligen for deg/dere, synes du den er passe stor, er den for liten, eller er den for stor?

- 1 Passe stor
2 For liten
3 For stor

***B9. Hvor mange innvandrere med bakgrunn fra samme land som deg selv synes du ville være det ideelle i ditt boområde?**

- 1 Noen få
2 Under halvparten
3 Om lag halvparten
4 Over halvparten
5 Andelen er uten betydning for meg
6 VET IKKE
7 VIL IKKE SVARE

B10. Mener du at det burde være flere, færre eller omtrent som i dag? VI TENKER HER PÅ ANTALLET I IOs BOOMRÅDE

- 1 Flere
2 Færre
3 Omtrent som i dag
4 Andelen er uten betydning for meg
5 VET IKKE
6 VIL IKKE SVARE

***B11. Eier du/dere boliger eller fritidshus i utlandet? Regn med boliger eller fritidshus som du/dere eier sammen med andre.**

- 1 JA, EN BOLIG
2 JA, TO BOLIGER ELLER FLERE
3 JA, ET FRITIDSHUS
4 JA, TO FRITIDSHUS ELLER FLERE
5 NEI
-

Husholdningssammensetning

- *C1.** Vi vil gjerne ha en oversikt over de personene som tilhører husholdningen. Til husholdningen regner vi alle som er fast bosatt i boligen, og som har felles kost. Personer som er fast bosatt i boligen, men som er borte fra hjemmet, for eksempel på grunn av arbeid, skal regnes med.
Vi ber deg starte med navnene på de som tilhører husholdningen i tillegg til deg.

Person nr	Navn	Kjønn 1 = Mann 2 = Kvinne	Ektepar/ Samboere nr	Fødselsdato	Slektskap til IO (se kodeliste under)
01	IO:				
02					
03					
04					
05					
06					
07					
08					
09					
10					

Slektskapskode: 02 : Ektefelle 03 : Samboer 04 : Sønn/datter 05 : Stebarn	06 : Søsken 07 : Foreldre/svigerforeldre 08 : Svigersønn/-datter 09 : Besteforeldre 10 : Barnebarn	11 : Annen slektning 12 : Losjerende/hybelboer 13 : Arbeidshjelp 14 : Annen ikke-slektning
--	--	---

- *C2.** Har du barn som ikke tilhører husholdningen? **HER REGISTRERES BARE BARN SOM IKKE ER MED I HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN**

1 JA → Gå til C3
 2 NEI

- C3.** Hvor mange barn?

Antall barn:

Bakgrunn fra opprinnelseslandet

*D0. Er IO født i Norge eller er IO født i utlandet?

Fylles ut av intervjueren uten å spørre, se tilbake til spørsmål A1

- 1 FØDT I NORGE → Gå til D2
2 FØDT I UTLANDET → Fortsett med spørsmål D1

*D1. Hva var grunnlaget for at du fikk opphold i Norge? HVIS BOSATT FLERE GANGER, SPØR OM DEN SISTE

- 1 Gjenforening med familie
2 Asyl
3 Opphold på humanitært grunnlag
4 Overføringsflyktning (kvoteflyktning)
5 Er født norsk statsborger
6 Annet grunnlag, spesifiser:.....

D2. Vokste din far opp på landsbygda, i en småby, eller en stor by?

- 1 På landsbygda
2 I en småby
3 I en storby

D3. Vokste din mor opp på landsbygda, i en småby, eller en stor by?

- 1 På landsbygda
2 I en småby
3 I en storby

D4. Tror du at du noen gang kommer til å flytte tilbake til ditt eller dine foreldres opprinnelsesland for å bo der fast?

- 1 JA, NÅR JEG BLIR GAMMEL
2 JA, OM 5 - 10 ÅR
3 JA, INNEN 5 ÅRS TID
4 NEI
5 VET IKKE

D5. Folk som bor i Norge kan i varierende grad føle samhørighet med Norge som land. I hvilken grad føler du samhørighet med Norge som land? Svar på en skala fra 1 til 7 der 1 betyr "ingen samhørighet" og 7 betyr "stor samhørighet".

- | Ingen
samhørighet
med Norge | | | | | | | Stor
samhørighet
med Norge |
|-----------------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------------|
| | 1 ☐ | 2 ☐ | 3 ☐ | 4 ☐ | 5 ☐ | 6 ☐ | 7 ☐ |

D6. Hender det at du hjelper familien din i opprinnelseslandet økonomisk? SPØRSMÅLET ER OM IO SELV GIR HJELP

1 JA → Fortsett med neste spørsmål

2 NEI → Gå til D8

D7. Vil du si at du gjør det hver måned, minst en gang i året, men ikke hver måned eller sjeldnere enn hvert år?

1 HVER MÅNED

2 MINST EN GANG I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED

3 SJELDNERE ENN HVERT ÅR

D8. Har du i løpet av de siste fem årene fått besøk av familien fra ditt eller dine foreldres opprinnelsesland? ETT ELLER FLERE BESØK

1 JA

2 NEI

D9. Har du noensinne reist og besøkt familien i ditt eller dine foreldres opprinnelsesland? ETT ELLER FLERE BESØK

1 JA → Fortsett med spørsmål D10

2 NEI → Gå til D15

D10. Når besøkte du dem siste gang?

1 I år (2006)

2 I fjor eller forfjor (2005-2004)

3 For 3-5 år siden

4 For 6-10 år siden

5 Mer enn 10 år siden

9 VET IKKE

D11. Hvor mange opphold av minst en måneds varighet har du hatt i ditt eller dine foreldres opprinnelsesland?

1 Ett

2 To til fire

3 Fem til ni

4 Ti eller flere

9 VET IKKE

D12. Hvor lenge varte det lengste oppholdet?

Antall år:

Antall måneder:

D13. Hvor gammel var du da dette oppholdet begynte?

Alder:

--	--

D14. Hva var formålet med oppholdet?

Her er det mulig krysse av for flere svaralternativer.

- 1 Ferie
- 2 Gå på skole
- 3 Bli bedre kjent med slekten
- 4 Bli bedre kjent med kulturen i landet
- 5 Lære språket i landet
- 6 Bli mindre norsk
- 7 Få en bedre oppdragelse
- 8 Annet, spesifiser.....
- 9 VET IKKE

D15. Hva er/var din fars høyeste fullførte utdanning?

- 1 INGEN UTDANNING
- 2 PÅBEGYNT, MEN IKKE FULLFØRT GRUNNSKOLE
- 2 Grunnskole/ungdomsskole (vanligvis 7 - 10 års varighet)
- 3 Videregående skole (vanligvis 1 - 3 års varighet)
- 4 Universitet/høyskole, lavere grad (1 - 4 år)
- 5 Universitet/høyskole, høyere grad (5 år eller mer)

D16. Hva er/var din mors høyeste fullførte utdanning?

- 1 INGEN UTDANNING
- 2 PÅBEGYNT, MEN IKKE FULLFØRT GRUNNSKOLE
- 2 Grunnskole/ungdomsskole (vanligvis 7 - 10 års varighet)
- 3 Videregående skole (vanligvis 1 - 3 års varighet)
- 4 Universitet/høyskole, lavere grad (1 - 4 år)
- 5 Universitet/høyskole, høyere grad (5 år eller mer)

D17. Hva er/var din fars yrke i opprinnelseslandet?

- 1 Håndverker
- 2 Arbeider
- 3 Funksjonær
- 4 Landarbeider/ikke selveiende bonde
- 5 Selvstendig bonde/fisker
- 6 Selvstendig forretningsdrivende
- 7 Lege/advokat/andre frie yrker
- 8 Annet, spesifiser.....
- 9 VET IKKE
- 10 UAKTUELT, FAR HADDE IKKE NOE YRKE

D18. Hva er/var din mors yrke i opprinnelseslandet?

- 1 Håndverker
 - 2 Arbeider
 - 3 Funksjonær
 - 4 Landarbeider/ikke selveiende bonde
 - 5 Selvstendig bonde/fisker
 - 6 Selvstendig forretningsdrivende
 - 7 Lege/advokat/andre frie yrker
 - 8 Hjemmeværende
 - 9 Annet, spesifiser.....
 - 10 VET IKKE
 - 11 UAKTUELT, MOR HADDE IKKE NOE YRKE
-

Religion og religionsutøvelse

Så har vi noen spørsmål om religion og religionsutøvelse

E1. Hvilken religiøs tro er du oppdratt til? Er det..

- 1 protestantisk kristendom
- 2 katolsk kristendom
- 3 ortodoks kristendom
- 4 jødedom
- 5 islam
- 6 hinduisme, eller
- 7 buddhisme
- 8 Annen religion, spesifiser.....
- 9 Ikke oppdratt til noen religiøs tro → Gå til E3

E2. Vil du si at du tilhører denne religionen i dag?

- 1 JA
- 2 NEI

E3. Hvor viktig vil du si at religion er i livet ditt? Vær så snill å svare ved hjelp av denne skalaen. 10 betyr "svært viktig" og 1 betyr "ingen betydning".

Ingen betydning										Svært viktig
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	7 ☐	8 ☐	9 ☐	10 ☐	

E4. Hvor mange ganger har du i løpet av de siste 12 månedene deltatt i religiøse møter eller bønn arrangert av trossamfunn eller livssynsamfunn? Ikke regn med dåp, konfirmasjon, bryllup eller begravelser.

Ingen ganger
Antall ganger:

E5. Hvordan opplever du mulighetene for å utøve din religion i Norge? Er det svært lett, lett, vanskelig eller svært vanskelig?

- 1 Svært lett
- 2 Lett
- 3 VERKEN LETT ELLER VANSKELIG
- 4 Vanskelig
- 5 Svært vanskelig

Familie i Norge

*F1. Er du gift eller samboende?

- 1 Ja, gift/registrert partner → Gå til F5
2 Ja, samboende → Fortsett med F2
3 Nei → Fortsett med F2

F2. Hva er din sivilstatus? VI ER UTE ETTER IOs FORMELLE SIVILE STATUS

- 1 Ugift
2 Enke/enkemann/gjenlevende partner
3 Separert/separert partner
4 Skilt/skilt partner

Stilles til personer som ikke er gift (F1≠1).

F3. Er du forlovet?

- 1 Ja → Gå til F5
2 Nei → Fortsett med F4

Stilles til personer som verken er gift, samboere eller forlovet (F1=3 og F3=2).

F4. Har du en kjæreste?

- 1 Ja → Fortsett med F5
2 Nei → Gå til F13

Spørsmål F5-F12 stilles til personer som er gift/forlovet/samboer/har kjæreste. Andre går til F13.

*F5. Er din ektefelle/forlovede/samboer/kjæreste bosatt i Norge?

- 1 JA
2 NEI

F6. Er din ektefelle/samboer/forlovede/kjæreste født i Norge?

- 1 JA
2 NEI

F7. Er din ektefelles/samboers/forlovedes/kjærestes foreldre født i Norge?

- 1 JA, EN AV DEM
2 JA, BEGGE
3 NEI, INGEN AV DEM

Spørsmål F8 og F9 stilles kun til gifte (F1=1). Andre går til F10 eller F12.

F8. Hvor stor grad av innflytelse hadde du på

	Svært stor	Stor	Middels	Liten	Svært liten	VIL IKKE SVARE
...beslutningen om å gifte deg?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
...valget av ektefelle?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

F9. Hvor lang tid hadde du kjent din ektefelle før bryllupet?

Antall år :

Antall måneder: → Gå til F12

Spørsmål F10 og F11 stilles kun til forlovede (F3=1). Andre går til F12.

F10. Hvor stor grad av innflytelse hadde du på

	Svært stor	Stor	Middels	Liten	Svært liten	VIL IKKE SVARE
...beslutningen om å forlove deg?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
...valget av forlovede?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

F11. Hvor lang tid hadde du kjent din forlovede før forlovelsen ble inngått?

Antall år :

Antall måneder:

F12. Er du og din ektefelle/forlovede/samboer/kjæreste søskenbarn, tremenninger eller firmenninger?

- 1 NEI
- 2 JA, SØSKENBARN
- 3 JA, TREMENNING
- 4 JA, FIRMENNING
- 5 ANNET, SPESIFISER

Stilles til alle.

F13. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstand: "Man bør gifte seg med en person med samme etniske bakgrunn som en selv." Er du helt enig, ganske enig, ganske uenig eller helt uenig i dette?

Helt enig Ganske enig Både og Ganske uenig Helt uenig Vet ikke Vil ikke svare

1 2 3 4 5 6 7

Stilles kun til personer som har svart ja på spørsmål C2 (har egne utenfor husholdningen).

Andre går til F15.

***F14. Du har tidligere fortalt at du har barn som ikke tilhører husholdningen. Omtrent hvor ofte treffer du noen av dem?**

- 1 OMTRENT DAGLIG
 - 2 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
 - 3 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
 - 4 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
 - 5 SJELDNERE ENN HVERT ÅR
-

***F15. Lever dine foreldre?**

- 1 JA, BEGGE
 - 2 JA, FAR
 - 3 JA, MOR
 - 4 NEI, INGEN
- } Fortsett med F16
→ Gå til F17
→ Gå til F19
-

Stilles hvis far lever:

F16. I hvilket land bor din far?

- 1 I NORGE
 - 2 I FARS FØDELAND
 - 3 ANNET LAND
-

Stilles hvis mor lever:

F17. I hvilket land bor din mor?

- 1 I NORGE
 - 2 I MORS FØDELAND
 - 3 ANNET LAND
-

F18. Hvor ofte omtrent treffer du dine foreldre/din far/din mor?

- 1 BOR SAMMEN MED FORELDRE
 - 2 OMTRENT DAGLIG
 - 3 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
 - 4 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
 - 5 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
 - 6 SJELDNERE ENN HVERT ÅR
-

Spørsmål F19-F22 stilles til IO som har far boende i Norge. Sjekk spørsmål F16. Andre går til F23.

***F19. Har din far for tiden inntektsgivende arbeid av minst 1 times varighet pr uke? Som inntektsgivende arbeid regner vi også arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn i forretning eller familiebedrift.**

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med F20

→ Gå til F23

F20. Hva er hans hovedyrke?

Hovedyrke: _____

F21. Kan du kort beskrive arbeidsoppgavene hans?

La feltet stå blankt dersom det av yrkesbetegnelsen klart framgår hva arbeidsoppgavene er.

Arbeidsoppgaver: _____

F22. Hvor mange timer pr. uke arbeider han vanligvis i alt i sitt hovedyrke? Regn også med betalte overtidstimer **EVENTUELLE HALVE TIMER RUNDES OPPOVER. F.EKS. 37,5 TIMER REGISTRERES SOM 38.**

Antall timer:

--	--

Spørsmål F23-F26 stilles til IO som har mor boende i Norge. Sjekk spørsmål F17. Andre går til F27.

***F23. Har din mor for tiden inntektsgivende arbeid av minst 1 times varighet pr uke? Som inntektsgivende arbeid regner vi også arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn i forretning eller familiebedrift.**

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med F24

→ Gå til F27

F24. Hva er hennes hovedyrke?

Hovedyrke: _____

F25. Kan du kort beskrive arbeidsoppgavene hennes?

La feltet stå blankt dersom det av yrkesbetegnelsen klart framgår hva arbeidsoppgavene er.

Arbeidsoppgaver: _____

F26. Hvor mange timer pr. uke arbeider hun vanligvis i alt i sitt hovedyrke? Regn også med betalte overtidstimer HALVE TIMER RUNDES OPPOVER. F.EKS. 37,5 TIMER TIL 38.

Antall timer:

F27. Har du søsken?

- 1 JA → Fortsett med F28
2 NEI → Gå til F30

F28. Bor noen av dine søsken i Norge?

- 1 JA
2 NEI

***F29. Hvor ofte omtrent treffer du noen av dine søsken?**

- 1 BOR SAMMEN MED SØSKEN
2 OMTRENT DAGLIG
3 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
4 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
5 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
6 SJELDNERE ENN HVERT ÅR

**F30. Vi vil gjerne vite om forskjellige andre medlemmer av familien din er bosatt i Norge.
Les opp de ulike alternativene:**

JA	NEI	
1 ☐	2 ☐	svigerforeldre
1 ☐	2 ☐	besteforeldre
1 ☐	2 ☐	onkler/tanter
1 ☐	2 ☐	fettere/kusiner
1 ☐	2 ☐	andre familiemedlemmer

Barnepass

Spørsmål G1-G3 stilles bare hvis IO har egne barn i husholdningen som er født i 1996 eller senere.
Se spørsmål C1, og tell opp hvor mange barn det gjelder og hvilke år de er født.
IO som ikke har egne barn går til G4.

Så til noen spørsmål om barnepassordninger

***G1.** I husholdningen har du altså [antall] barn født i 1996 eller senere. Passes barnet/barna regelmessig av andre enn deg/din ektefelle/andre foresatte? **GJELDER BARE IOS EGNE BARN**

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med G2
→ Gå til G4

I dette spørsmålet krysser du av for hvilke ordninger IO har for hvert enkelt barn.

	Barnas fødselsår					
	Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4	Barn 5	Barn 6
a. Passes barnet gratis av slektninger eller nære venner?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Passes barnet av hushjelp, praktikant, barnepike eller dagmamma?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Går barnet i familiebarnehage, barnehage eller barnepark?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Dette spørsmålet stilles dersom noen av barna er født i perioden 1996 - 1999

G3. Går barnet/barna i skolefritidsordning (SFO)

- 1 JA
2 NEI

→ G3b. Hvor mange av barna? Antall: _____

Stilles til alle.

***G4.** Har du selv gått i barnehage i Norge?

- 1 JA
2 NEI

Arbeid

H1. Passer noen av disse beskrivelsene for deg?

Vis kort 1. Les opp alternativene ved telefonintervju

JA	NEI	
1 ☐	2 ☐	Mottar uførepensjon
1 ☐	2 ☐	Mottar etterlattepensjon
1 ☐	2 ☐	Mottar overgangsstønad til enslige forsørgere
1 ☐	2 ☐	Går på skole eller studerer minst 10 timer per uke
1 ☐	2 ☐	Arbeidsledig de siste tre månedene
1 ☐	2 ☐	Er inne til 1.-gangs militær- eller siviltjeneste
1 ☐	2 ☐	Gjør husarbeid i 10 timer eller mer pr. uke

*H2. Utførte du inntektsgivende arbeid av minst 1 times varighet i forrige uke? Som inntektsgivende arbeid regner vi også arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn i forretning eller familiebedrift.

- 1 JA → Gå til H4
2 NEI → Gå til H3

H3. Har du inntektsgivende arbeid som du var midlertidig borte fra eller hadde fri fra i forrige uke?

- 1 JA → Gå til H4
2 NEI → Gå til H21

*H4. Hvor hadde du hovedsakelig arbeid denne uka? Vi ønsker både navn og adresse på bedriften.

Bedriftens navn: _____

Dette kan stå blankt:

Avdeling: _____

Bedriftens adresse: _____

H5. Er det flere eller færre enn ti ansatte i denne bedriften?

- 1 0-10 ANSATTE
2 11 ANSATTE ELLER FLERE
-

***H6. Hva slags virksomhet drives i bedriften?**

La feltet stå blankt når det av bedriftens navn klart framgår hva virksomheten går ut på.

Type virksomhet: _____

***H7. De følgende spørsmålene gjelder ditt hovedyrke. Arbeider du i...**

Les opp

- 1 et personlig eid firma, → Fortsett med H8
2 et aksjeselskap, organisasjon eller lignende, }
3 kommunal virksomhet } Gå til H9
4 fylkeskommunal virksomhet, eller
5 en statlig virksomhet?
-

***H8. Arbeider du som selvstendig, ansatt eller som familiemedlem uten fast avtalt lønn?**

- 1 selvstendig
2 ansatt
3 familiemedlem uten fast avtalt lønn
-

***H9. Hva er ditt hovedyrke i denne bedriften?**

Hovedyrke: _____

H10. Kan du kort beskrive dine arbeidsoppgaver?

La feltet stå blankt dersom det av yrkesbetegnelsen klart framgår hva arbeidsoppgavene er.

Arbeidsoppgaver: _____

H11. Arbeider andre mennesker under din ledelse, eller er din stilling på annen måte en overordnet stilling?

- 1 JA
2 NEI
-

***H12. Hvor mange timer pr. uke arbeider du vanligvis i alt i ditt hovedyrke? Regn også med betalte overtidstimer og ekstraarbeid hjemme i forbindelse med dette arbeidet.**

EVENTUELLE HALVE TIMER RUNDES OPPOVER. F.EKS. 37,5 TIMER REGISTRERES SOM 38.

Antall timer:

***H13. Har du fast eller midlertidig ansettelse? Med midlertidig ansettelse menes at den er tidsbegrenset.**

- 1 Fast
2 Midlertidig

→ Gå til H15
→ Fortsett med H14

H14. Er du ansatt

Hvis flere koder er aktuelle, velges den med lavest tallverdi

- 1 på arbeidsmarkedstiltak
2 i et engasjement, eller prosjektansatt
3 som ekstrahjelp, TIMELØNNET, SESONGARBEID,
4 som vikar,
5 som lærling, praktikant, STIPENDIAT, eller
6 annet?
7 PÅ PRØVETID
-

H15. Har du skriftlig ansettelseskontrakt?

- 1 JA
2 NEI
-

H16. Dersom du kunne velge, ville du foretrekke å arbeide heltid, deltid eller ikke ha betalt arbeid? VI TENKER OSS DA AT LØNNEN EVENTUELT MINKER ELLER ØKER I TILSVARENDE GRAD.

- 1 Heltid
2 Deltid
3 Ikke ha betalt arbeid
-

H17. Mener du at du står i fare for å miste arbeidet ditt på grunn av nedlegging, innskrenkning eller andre årsaker i løpet av de nærmeste årene?

- 1 Ja, på grunn av nedlegging
2 Ja, på grunn av innskrenkning
3 Ja, av andre årsaker
4 NEI
-

H18. Hvordan er mulighetene i jobben din til å utnytte de ferdigheter og kunnskaper og den erfaring du har fått gjennom utdanning og arbeid? Er de svært gode, gode, dårlige eller svært dårlige?

- 1 svært gode
2 gode
3 dårlige

4 svært dårlige

H19. Har du også et bi-yrke?

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med H20
→ Gå til H21

***H20. Hvor mange timer pr. uke arbeider du vanligvis i alt i ditt bi-yrke? Regn også med betalte overtidstimer. EVENTUELLE HALVE TIMER RUNDES OPPOVER. F.EKS. 37,5 TIMER REGISTRERES SOM 38.**

Antall timer:

***H21. Var det noen periode i løpet av de siste 12 månedene hvor du var uten arbeid, og søkte etter arbeid, f.eks ved å oppsøke arbeidskontor, lese annonser eller ha søknad inne på arbeid? Regn bare med søking etter arbeid som du kunne tatt på kort varsel.**

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med H22
→ Gå til H23

H22. Hva mener du selv er årsaken(e) til at du er blitt gående uten jobb i perioden(e) som arbeidsløs? Flere årsaker kan krysses av

- 1 Språkproblemer
2 Jeg er for gammel/ung
3 Mangler personlige referanser og referanser på yrkeserfaring
4 Jeg har dårlige kvalifikasjoner
5 Utdannelsen fra hjemlandet ikke godkjent
6 Finnes ikke jobber å få
7 Funksjonshemming/handikap **BÅDE FYSISK OG PSYKISK**
8 Diskriminerende holdning mot innvandrere fra arbeidsgivere
9 Vet ikke/Vil ikke svare
10 Andre årsaker, spesifiser:
-

H23. Har du i løpet av de siste fem årene på grunn av din utenlandske bakgrunn ikke fått et arbeid som du har søkt og var kvalifisert for?

- 1 JA
2 NEI
3 VET IKKE
-

H24. Har du i løpet av det siste året på grunn av din utenlandske bakgrunn blitt dårlig behandlet eller fått dårlig service ved arbeidsformidlingen?

- 1 JA
2 NEI

3 UAKTUELT, HAR IKKE VÆRT I KONTAKT MED ARBEIDSFORMIDLINGEN

Arbeidsmiljø

Spørsmålene i denne bolken stilles bare til IO som har svart ja på H2 eller H3, altså IO som er i arbeid

11. Opplever du stort sett daglig ditt arbeid som en psykisk påkjenning? I tilfelle "ja", vil du si i høy grad eller i noen grad?

- 1 I høy grad
2 I noen grad
3 Nei
-

12. Hender det at du selv blir utsatt for plaging eller ubehagelig erting av arbeidskamerater? Vil du si...

Les opp

- 1 ja, en eller flere ganger i uka,
2 ja, en eller flere ganger i måneden,
3 nei?
-

13. Har dine arbeidskamerater hovedsakelig norsk bakgrunn eller innvandrerbakgrunn?

- 1 Hovedsakelig norsk bakgrunn
2 LIKE MANGE NORSKE OG INNVANDRERE
3 Hovedsakelig innvandrerbakgrunn
-

14. Har du i løpet av de siste 12 månedene vært utsatt for en eller flere ulykker i arbeidstiden, som medførte sykefravær utover ulykkesdagen?

- 1 JA
2 NEI
-

15. Har du i løpet av de siste 12 månedene noen gang blitt utsatt for forulemping eller trakassering i ditt arbeid på grunn av din utenlandske bakgrunn?

- 1 JA
2 NEI
-

Ektefelle/samboers arbeid

Disse spørsmålene (J1-J5) stilles til IO som bor sammen med ektefelle/samboer. Sjekk spm F1.

***J1. Har din ektefelle/samboer for tiden inntektsgivende arbeid av minst 1 times varighet pr uke? Som inntektsgivende arbeid regner vi også arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn i forretning eller familiebedrift.**

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med J2

→ Gå til K1

J2. Hva er hans/hennes hovedyrke?

Hovedyrke: _____

J3. Kan du kort beskrive hans/hennes arbeidsoppgaver?

La feltet stå blankt dersom det av yrkesbetegnelsen klart framgår hva arbeidsoppgavene er.

Arbeidsoppgaver: _____

J4. Arbeider han/hun i sitt hovedyrke som selvstendig, ansatt eller som familiemedlem uten fast avtalt lønn?

- 1 Selvstendig
2 Ansatt
3 familiemedlem uten fast avtalt lønn
-

J5. Hvor mange timer pr. uke arbeider han/hun vanligvis i alt i sitt hovedyrke? Regn også med betalte overtidstimer **EVENTUELLE HALVE TIMER RUNDES OPPOVER. F.EKS. 37,5 TIMER REGISTRERES SOM 38.**

Antall timer:

Ubetalt arbeid

K1. Omtrent hvor mange timer bruker du vanligvis til husarbeid i uka? Som husarbeid regner vi matlaging, rengjøring, vask og stell av tøy mv., men ikke pass av barn, syke o.l.

- 1 UNDER 5 TIMER
- 2 5- 9 TIMER
- 3 10-19 TIMER
- 4 20-29 TIMER
- 5 30-39 TIMER
- 6 40 TIMER OG OVER

***K2. Gir du fra tid til annen hjelp til foreldre, slekt, venner eller naboer? Vi tenker på praktisk hjelp til eller tilsyn med syke, funksjonshemmede eller eldre.**
Her er det mulig krysse av for flere svaralternativer.

- 1 NEI, INGEN HJELP TIL FORELDRE, SLEKT, VENNER ELLER NABOER
- 2 JA, HJELP/TILSYN TIL FORELDRE
- 3 JA, HJELP/TILSYN TIL ANDRE SLEKTNINGER
- 4 JA, HJELP/TILSYN TIL NABOER OG/ELLER VENNER (IKKE SLEKT)

***K3. Får du/dere fra tid til annen hjelp fra foreldre, slekt, venner eller naboer? Vi tenker på praktisk hjelp til eller tilsyn med syke, funksjonshemmede eller eldre**
Her er det mulig krysse av for flere svaralternativer.

- 1 NEI, INGEN HJELP FRA FORELDRE, SLEKT, VENNER ELLER NABOER
- 2 JA, HJELP/TILSYN FRA FORELDRE
- 3 JA, HJELP/TILSYN FRA ANDRE SLEKTNINGER
- 4 JA, HJELP/TILSYN FRA NABOER OG/ELLER VENNER (IKKE SLEKT)

Språk (Flerspråklighet)

- L1. Hvor godt snakker du dine foreldres morsmål? Mener du at dine ferdigheter i foreldrenes morsmål er svært gode, gode, middels, dårlige eller svært dårlige?**
Vis kort 4.

- 1 Svært gode
2 Gode
3 Middels
4 Dårlige
5 Svært dårlige

- L2. Med hvilke personer snakker du dine foreldres morsmål? Med foreldre, besteforeldre, søsken, kamerater, ektefelle/samboer/forlovede/kjæreste eller andre familiemedlemmer? Mulig å krysse av for flere svar samtidig**

- 1 Foreldre
2 Besteforeldre
3 Søsken
4 Kamerater/venner
5 Ektefelle/samboer/forlovede/kjæreste
6 Andre familiemedlemmer
7 Ingen

- L3. Hvor gode vil du si at dine ferdigheter i foreldrenes morsmål er når det gjelder...**
Les opp, og vis kort 4.

	Svært gode	Gode	Middels	Dårlige	Svært dårlige
a ...å oppfatte tale på film og fjernsyn?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b ...å lese aviser på morsmålet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c ...å snakke med landsmenn på gaten?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

d ... å skrive brev på morsmålet? 1 2 3 4 5

L4. Hvor godt snakker du norsk? Mener du at dine norskferdigheter er svært gode, gode, middels, dårlige eller svært dårlige
Vis kort 4.

- 1 Svært gode
2 Gode
3 Middels
4 Dårlige
5 Svært dårlige
-

***L5. Hvor gode vil du si at dine norskferdigheter er når det gjelder...**
Les opp, og vis kort 4.

	Svært gode	Gode	Middels	Dårlige	Svært dårlige
a ...å oppfatte nyheter på radio og tv?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
b ...å lese norske aviser?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
c ...å snakke med nordmenn på gaten?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
d ...å svare skriftlig på en avisannonse om arbeid?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
e ... å snakke med lege om helseproblemer	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

L6. Hender det at du hjelper familien din med å tolke mellom norsk og dine foreldres morsmål?

- 1 JA → Fortsett med L7
2 NEI → Gå til L8
-

L7. Har du i løpet av de siste 12 månedene tolket for din familie i noen av følgende situasjoner?

	Ja	Nei	Husker ikke	VIL IKKE SVARE
a ... ved mottak av brev eller regninger	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b ... i dialog med skole eller offentlig kontor	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d ... ved lege- eller tannlegebesøk	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c ... nyheter i avis, i radio eller på tv	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Besvares dersom mor eller far bor i Norge (F16=1 og/eller F17=1).

L8. Hvor godt snakker dine foreldre norsk? Mener du at deres norskferdigheter er svært gode, gode, middels, dårlige eller svært dårlige. Vis kort 4.

	Svært gode	Gode	Middels	Dårlige	Svært dårlige	IKKE AKTUELT
a. Fars norskferdigheter	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
b. Mors norskferdigheter	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

Utdanning

M1. Hva slags utdanning har du fullført i Norge? Med fullført menes å ha fått vitnemål eller tatt eksamen. Sett kun ett kryss for høyeste fullførte utdanning

- 1 Ikke fullført noen utdanning i Norge
- 2 Grunnskole, 9 år eller mindre
- 3 Videregående skole, 1 år
- 4 Videregående skole, 2 år
- 5 Videregående skole, 3 år eller mer
- 6 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 1-2 år
- 7 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 3-4 år
- 8 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 5 år eller mer
- 9 Annet, spesifiser:

M2. Har du en allmennutdanning eller yrkesrettet utdanning?

- 1 ALLMENNUTDANNING
- 2 YRKESRETTET UTDANNING
- 3 BÅDE OG
- 4 INGEN AV DELENE
- 5 VET IKKE

M3. Har du gått på skole i andre land enn i Norge?

- 1 JA → Fortsett med M4
- 2 NEI → Gå til M10

M4. Hva slags utdanning har du fullført i andre land enn i Norge? Med fullført menes å ha fått vitnemål eller tatt eksamen. Sett kun ett kryss for høyeste fullførte utdanning

- 1 Ikke fullført noen utdanning i utlandet
- 2 Grunnskole, 9 år eller mindre
- 3 Videregående skole, 1 år

- 4 Videregående skole, 2 år eller mer
5 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 1-2 år
6 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 3-4 år
7 Høyere utdanning (høyskole/universitet), 5 år eller mer
8 Annet, spesifiser:

***M5. I hvilke(t) land var det?**

- 1 I EGET/FORELDRENE OPPRINNELSES LAND
2 I ANNET LAND: SPESIFISER

M6. Har du gått på skole i andre land enn Norge uten å fullføre eller ta eksamen?

- 1 JA → Fortsett med M7
2 NEI → Gå til M10

M7. Hvor mange år og måneder har du gått på skole i andre land enn i Norge uten å fullføre eller ta eksamen?

Antall år: Antall måneder:

M8. På hvilket utdanningsnivå foregikk dette? Var det på grunnskolenivå, videregående nivå eller på høyskole/universitetsnivå? Mulig å krysse av for flere svar

- 1 GRUNNSKOLENIVÅ
2 VIDEREGÅENDE NIVÅ
3 HØYSKOLE/UNIVERSITETSNIVÅ
4 VET IKKE

M9. I hvilke(t) land var det?

- 1 I EGET/FORELDRENE OPPRINNELSES LAND
2 I ANNET LAND: SPESIFISER

M10. Har du hatt norsk som andrespråk (NOA) i grunnskole og/eller videregående skole i Norge?

	Ja	Nei	Vet ikke
a. i grunnskolen	1 ☐	2 ☐	3 ☐
b. i videregående skole	1 ☐	2 ☐	3 ☐

Stilles hvis M10a eller M10b = Ja

M11. Hvor mange år til sammen har du hatt norsk som andrespråk i skolen?

Antall år:

M12. Har du fått undervisning i dine foreldres morsmål på skolen i Norge?

- 1 JA
2 NEI
3 VET IKKE

→ Fortsett med M13

} Gå til M14

M13. Hvor mange år har du hatt morsmålsundervisning i norsk skole? IKKE NORSK SPRÅK

- 1 MINDRE ENN ETT ÅR
2 1 - 2 ÅR
3 3 - 4 ÅR
4 5 - 6 ÅR
5 7 ÅR ELLER MER

M14. Har du noen gang i løpet av de siste fem årene blitt dårlig behandlet i skolen eller på noen annen utdanningsinstitusjon i Norge på grunn av din utenlandske bakgrunn?

- 1 JA
2 NEI

Økonomi

Så går vi over til noen spørsmål som handler om økonomi

***N1. Først noen spørsmål om offentlige ytelser. Har noen i husholdningen mottatt noen av de følgende ytelsene i løpet av de siste 12 månedene?**

	JA	NEI
a. Dagpenger ved arbeidsledighet?	1 ☐	2 ☐
b. Attføringspenger / Rehabiliteringspenger?	1 ☐	2 ☐
c. Stønad til skilte, separerte og enslige forsørgere?	1 ☐	2 ☐
d. Sosialhjelp?	1 ☐	2 ☐
e. Bostøtte?	1 ☐	2 ☐
f. Sykepenger?	1 ☐	2 ☐
g. Engangstøtte ved fødsel?	1 ☐	2 ☐
h. Støtte til utdanning (lån, stipend)?	1 ☐	2 ☐
i. Kontantstøtte?	1 ☐	2 ☐

N2. Hvor stor var din egen brutto inntekt forrige år (2005)? Med brutto inntekt menes inntekt før fradrag og skatt er trukket fra.

Har IO problemer med å svare, spør ved hjelp av intervallene under.

- 1 INGEN INNTEKT
2 1 - 49 000
3 50 000 - 149 000
4 150 000 - 249 000
5 250 000 - 399 000
6 400 000 - 549 000
7 550 000 - 699 000
8 700 000 - 849 000
9 850 000 - 999 000
10 1 000 000 ELLER MER

Hopp over dette spørsmålet dersom det er bare en person i husholdningen

N3. Hva vil du anslå husholdningens samlede brutto inntekt til forrige år (2005)?

Har IO problemer med å svare, spør ved hjelp av intervallene under.

- 1 INGEN INNTEKT
 - 2 1 - 149 000
 - 3 150 000 - 249 000
 - 4 250 000 - 399 000
 - 5 400 000 - 549 000
 - 6 550 000 - 699 000
 - 7 700 000 - 849 000
 - 8 850 000 - 999 000
 - 9 1 000 000 ELLER MER
-

N4. Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at du/husholdningen har hatt vansker med å klare de løpende utgiftene f.eks. til mat, transport, bolig? Hendte det ofte, av og til, en sjelden gang eller aldri?

- 1 Ofte
 - 2 Av og til
 - 3 Sjelden
 - 4 Aldri
-

N5. Var økonomien slik at du/husholdningen størsteparten av året hadde mulighet for å klare en uforutsett regning på 5000 kroner til f.eks. tannlege eller reparasjon?

- 1 JA
 - 2 NEI
-

***N6. Disponerer du/husholdningen privatbil?**

- 1 JA
 - 2 NEI
-

N7. Disponerer du/husholdningen PC?

- 1 JA
- 2 NEI

→ Gå til N9

N8. Er det internettabonnement knyttet til denne maskinen?

- 1 JA
- 2 NEI

N9. Har du i løpet av det siste året på grunn av din utenlandske bakgrunn blitt nektet å leie eller kjøpe noe på kreditt eller med betalingsutsettelse, for eksempel bil, dvd-spiller eller lignende, eller blitt nektet å låne penger i en bank?

- 1 JA
2 NEI
-

Helse

Så går vi over til noen spørsmål om helsen din

O1. Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet. Vil du si at den er meget god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller meget dårlig?

- 1 MEGET GOD
2 GOD
3 VERKEN GOD ELLER DÅRLIG
4 DÅRLIG
5 MEGET DÅRLIG
-

***O2.** Har du eller har du hatt noen av disse sykdommene?

Vis kort 5.

- 1 EKSEM
2 ASTMA SOM MEDFØRER BRUK AV ASTMAMEDISIN
3 ALLERGI
4 DIABETES (SUKKERSYKE)
5 D-VITAMINMANGEL, RAKITT
6 BRONKITT ELLER LUNGBETENNELSE
7 HEPATITT A ELLER B, LEVERBETENNELSE
8 KREFT
9 REVMATISKE PLAGER (GIKT, LEDDGIKT)
10 EPILEPSI
11 SPISEFORSTYRRELSER
12 ALVORLIG SKADE ELLER ULYKKE
-

Besvares hvis IO svarte 5 "Diabetes (sukkersyke)" i O2, andre går til O4.

O3a. Tar du insulin?

- 1 JA

O3b. Omtrent hvor gammel var du da du fikk diabetes?

Alder (år):

--	--

2 NEI

Dette spørsmålet stilles hvis O1= "verken god eller dårlig", "dårlig" eller "meget dårlig"

O4. Vi vil gjerne vite om problemer med helsen påvirker din hverdag. Vil du si at det påvirker din hverdag i høy grad, i noen grad, i liten grad eller ikke i det hele tatt? Vi tenker på alle slags virkninger: smerter, angst, søvnproblemer, tretthet og begrensninger i hva du kan gjøre. **DERSOM DET ER VIRKNINGER SOM KOMMER OG GÅR I PERIODER, KOMMER DET AN PÅ IO'S VURDERING AV OM DETTE ER NOE SOM VIRKER INN PÅ HVERDAGEN.**

- 1 I høy grad
2 I noen grad
3 I liten grad
4 Ikke i det hele tatt
-

***O5. Har du vært plaget av noe av det som står på denne listen i løpet av de siste tre måneder? Regn bare med mer varige eller stadig tilbakevendende plager, ikke forbigående plager som f.eks. forkjølelse.**

Vis kort 6. Kryss av for det IO nevner

- 1 SMERTER I KROPPEN
2 HODEPINE ELLER MIGRENE
3 FORDØYELSESBESVÆR (MAGEPLAGER)
4 HOSTE
5 KONSENTRASJONSVANSKER
6 SØVNPROBLEMER
7 TRETT OG SLAPP
8 IRRITABEL ELLER AGGRESSIV
-

O6. Jeg skal nå nevne en del vanlige plager. Har du de siste 14 dagene vært svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av

Les opp

	Svært plaget	Ganske plaget	Litt plaget	Ikke plaget
a. ...nervøsitet og indre uro?	☐	☐	☐	☐
b. ...stadig å være redd eller engstelig?	☐	☐	☐	☐
c. ...følelse av håpløshet med tanke på fremtiden?	☐	☐	☐	☐
d. ...å være nedtrykt og tungsindig?	☐	☐	☐	☐
e. ...å være mye bekymret eller urolig?	☐	☐	☐	☐

O7. Hvor høy er du, uten sko?

Ca. antall cm:

O8. Hvor mye veier du, uten klær og sko? HVIS IO ER GRAVID, ANGI VEKT FØR GRAVIDITET

Ca. antall kg:

O9. Hender det at du røyker?

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med O10
→ Gå til O12

O10. Røyker du daglig eller av og til?

- 1 Daglig
2 Av og til
-

O11. Hvor gammel var du da du begynte å røyke?

Alder:

O12. Mosjonerer eller trener du vanligvis aldri, sjeldnere enn en gang i uken eller en gang i uken eller mer?

- 1 aldri
2 sjeldnere enn én gang i uken
3 én gang i uken eller mer
-

O13. Utenom skoletid/arbeidstid, hvor mange timer i løpet av en vanlig hverdag sitter du i gjennomsnitt foran TV, video, DVD, eller bruker PC, playstation eller lignende?

Antall timer: HVIS UNDER EN TIME, SKRIV 0

O14. Har du vært hos tannlege siste 12 måneder?

- 1 JA
2 NEI
-

O15. Vet du hvem fastlegen din er?

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med O16
→ Gå til O17

O16. Omtrent hvor mange ganger var du hos fastlegen din siste 12 måneder på grunn av egen sykdom?

Antall kontakter:

Ingen

O17. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært i kontakt med legevakt/øyeblikkelig hjelp på grunn av egen sykdom? **UTEN TIMEBESTILLING**

1 JA

2 NEI

O18. Har du i løpet av de siste 12 måneder snakket med lege, sykepleier eller helsesøster på helsestasjon for ungdom, skolehelsetjeneste eller andre ungdomshelsetilbud?

1 JA

2 NEI

O19. Er du i det store og hele tilfreds eller utilfreds med helsetjenestene du har mottatt i Norge? Vil du si at du er svært tilfreds, ganske tilfreds, verken tilfreds eller utilfreds, ganske utilfreds eller svært utilfreds?

1 SVÆRT TILFREDS

2 GANSKE TILFREDS

3 VERKEN TILFREDS ELLER UTILFREDS

4 GANSKE UTILFREDS

5 SVÆRT UTILFREDS

O20. Mener du at du har fått dårligere, samme eller bedre behandling enn en med norsk bakgrunn ville ha fått?

1 Dårligere

2 Samme

3 Bedre

4 Vet ikke

Vold og utrygghet

***P1.** I de neste spørsmålene ønsker vi å kartlegge hvor utsatt du har vært for vold eller tyveri. Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt utsatt for vold?

- 1 JA
2 NEI
-

***P2.** Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt utsatt for trussel som var så alvorlig at du ble redd?

- 1 JA
2 NEI
-

P3. Har du/dere blitt utsatt for tyveri eller skadeverk i løpet av de siste 12 måneder?

- 1 JA
2 NEI
-

***P4.** Har du problemer med kriminalitet, vold eller hærverk i boområdet?

- 1 JA
2 NEI
-

***P5.** Har du den siste tiden vært urolig for å bli utsatt for vold eller trusler når du går ute alene på stedet der du bor? Vil du si svært urolig, noe urolig eller ikke urolig?

- 1 Svært urolig

- 2 Noe urolig
3 Ikke urolig
-

P6. Har du de siste 12 månedene opplevd å bli trakassert eller dårlig behandlet av politi eller andre myndighetspersoner i tilknytning til gatepatruljering, identitetskontroll eller liknende?

- 1 JA
2 NEI
-

Sosial kontakt utenom familien (venner)

***Q1. Bortsett fra medlemmer av din egen familie, har du noen gode venner på stedet der du bor?**

- 1 JA → Gå til Q3
2 NEI → Fortsett med Q2
-

Q2. Har du noen gode venner andre steder i Norge?

- 1 JA → Fortsett med Q3
2 NEI → Gå til Q5
-

***Q3. Hvor ofte omtrent er du sammen med gode venner?**

- 1 OMTRENT DAGLIG
2 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5 SJELDNERE ENN HVERT ÅR
-

Q4. Er noen av dine gode venner norske? MED NORSK MENER VI HER EN PERSON MED NORSK BAKGRUNN

- 1 JA
2 NEI
-

Q5. Bortsett fra medlemmer av din egen familie, har du noen som står deg nær, og som du kan snakke fortrolig med?

- 1 JA
2 NEI
-

Q6. Hender det at du er sammen med en eller flere arbeids- eller skolekamerater på fritiden?

- 1 JA
2 NEI
3 UAKTUELT; GÅR IKKE PÅ SKOLE, HAR IKKE ARBEID ELLER ARBEIDER
ALENE
-

Q7. Hender det ofte, av og til, sjelden eller aldri at du føler deg ensom?

- 1 Ofte
2 Av og til
3 Sjelden
4 Aldri
-

Organisasjoner og fritid

R1. Er du medlem av fagforening eller arbeidstakerorganisasjon?

- 1 JA
2 NEI
-

R2. Er du medlem av et norsk politisk parti? Ta også med partipolitisk ungdomslag og kvinneorganisasjon?

- 1 JA
2 NEI
-

R3. Er du medlem av en menighet eller religiøs forening? Ta også med religiøs ungdoms- og kvinneorganisasjon?

- 1 JA
2 NEI
-

R4. Er du medlem av idrettslag eller idrettsforening?

- 1 JA
2 NEI
-

R5. Er du medlem av innvandrер-/flyktningforening?

- 1 JA

2 NEI

R6. Er du aktiv i en elevorganisasjon eller studentforening?

- 1 JA
2 NEI
3 UAKTUELT, ER IKKE STUDENT
-

R7. Driver du med noen av følgende aktiviteter på fritiden..

	Ja	Nei
a. ..dans?	1 ☐	2 ☐
b. ..teater?	1 ☐	2 ☐
c. ..musikk?	1 ☐	2 ☐
d. ..noen form for idrett? OGSÅ UTENFOR LAG/ORGANISASJONER	1 ☐	2 ☐
-

R8. Stemte du ved kommunevalget i 2003?

- 1 JA
2 NEI
3 HUSKER IKKE
4 HAR/HADDE IKKE STEMMERETT
-

R9. Stemte du ved stortingsvalget i 2005?

- 1 JA
2 NEI
3 HUSKER IKKE
4 HAR/HADDE IKKE STEMMERETT
-

R10. Har du/husholdningen fjernsynsapparat som er knyttet til privat parabolantenne?

- 1 JA
2 NEI
-

R11. Hvor ofte ser du tv, film eller dvd/video på dine foreldres morsmål?

- 1 OMTRENT DAGLIG
2 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5 SJELDNERE ENN HVERT ÅR
-

R12. Har du lest noen bok i løpet av de 7 siste dager? Bøker som brukes i forbindelse med arbeid, skole eller utdanning skal ikke tas med. Ta heller ikke med høytlesing for barn.

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med R13
→ Gå til R14

R13. Var denne boken på norsk eller på et annet språk?

- 1 NORSK
2 ANNET SPRÅK
3 BEGGE DELER
-

R14. Leste du noen avis i går? Tenk på perioden fra kl. 6 om morgenen til kl. 6 neste morgen, og regn ikke med avislesning på internett.

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med R15
→ Gå til R16

R15. Var avisen eller avisene på norsk, på et annet språk eller begge deler?

- 1 NORSK
2 ANNET SPRÅK
3 BEGGE DELER
-

R16. Hvor ofte leser du aviser eller bøker på dine foreldres morsmål?

- 1 OMTRENT DAGLIG
2 OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3 OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4 NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5 SJELDNERE ENN HVERT ÅR
-

R17. Leste du nyheter på internett i går? Tenk på perioden fra kl. 6 om morgenen til kl. 6 neste morgen.

- 1 JA
2 NEI

→ Fortsett med R18
→ Gå til R19

R18. Var det på et norsk eller utenlandsk nettsted, eller begge deler?

- 1 NORSK
2 UTENLANDSK
3 BEGGE DELER
-

***R19. Hvor mange ganger i løpet av de siste 12 månedene har du**

	Antall ganger	Ingen ganger	Vet ikke
a. ... besøkt folkebiblioteket?	☐	☐	☐
b. ... vært på kino?	☐	☐	☐
c. ... sett en teaterforestilling, musikal eller revy (også amatørforestilling)?	☐	☐	☐
d. ... vært på et idrettsarrangement?	☐	☐	☐
e. ... vært på konsert med pop, rock, jazz, folke- musikk, eller klassisk musikk?	☐	☐	☐

R20. Har du i løpet av det siste året på grunn av din utenlandske bakgrunn blitt nektet adgang til en restaurant, pub, nattklubb eller et annet utested?

- 1 JA
2 NEI

Statsborgerskap

S1. Er du norsk statsborger?

- 1 JA → Fortsett med S2
2 NEI → Gå til S4

S2. Er du født med norsk statsborgerskap?

- 1 JA
2 NEI

S3. Har du også et annet statsborgerskap i tillegg til ditt norske?

- 1 JA
2 NEI } Tusen takk for intervjuet!

S4. Har du, eller dine foreldre på vegne av deg, søkt om norsk statsborgerskap?

- 1 JA → Tusen takk for intervjuet!
2 NEI → Fortsett med S5

S5. Tror du at du noen gang kommer til å søke om norsk statsborgerskap?

- 1 JA → Fortsett med S6
2 NEI → Gå til S7

***S6. Hva er de viktigste årsakene til at du tror du kommer til å søke om norsk statsborgerskap? Merk av de to viktigste årsakene IO nevner.**

Viktigste årsak	Nest viktigste årsak	
☐	☐	Jeg ønsker fulle rettigheter og plikter i Norge
☐	☐	Jeg føler meg norsk og vil markere det
☐	☐	Med norsk pass blir det lettere å besøke andre land
☐	☐	Jeg ønsker ikke å vende tilbake til landet jeg flyktet fra
☐	☐	Jeg er statsløs
☐	☐	Det gir barna mine bedre muligheter i Norge
☐	☐	Det gir vern mot å bli utvist fra landet
☐	☐	Andre grunner, spesifiser:.....

Til alle som har svart på S6 : Tusen takk for intervjuet!

***S7. Hva er de viktigste årsakene til at du trolig ikke kommer til å søke om norsk statsborgerskap? Merk av de to viktigste årsakene IO nevner.**

Viktigste årsak	Nest viktigste årsak	
☐	☐	Jeg beholder mitt opprinnelige statsborgerskap av praktiske grunner (f.eks. arverettslig)
☐	☐	Jeg føler meg sterkt knyttet til opprinnelseslandet
☐	☐	Jeg betrakter meg ikke som norsk
☐	☐	Det gjør lite fra eller til om jeg tar norsk statsborgerskap
☐	☐	Jeg vil ikke risikere å miste mitt opprinnelige statsborgerskap
☐	☐	Andre grunner, spesifiser:.....

S8. Ville du søke om norsk statsborgerskap dersom du var sikker på å beholde ditt opprinnelige statsborgerskap?

- 1 JA
2 NEI

Tusen takk for intervjuet!

Dersom IO ble intervjuet ved besøk skal intervjueren fylles ut dette etter intervjuet
Intervjuet ble foretatt med ...

- 1 IO i enerom (gjelder selv om intervjuet ble foretatt på bibliotek, kafe e.l, så lenge dere satt uforstyrret)
 - 2 ektefelle/samboer til stede en del av tiden
 - 3 ektefelle/samboer til stede hele tiden
 - 4 andre husholdningsmedlemmer til stede en del av tiden
 - 5 andre husholdningsmedlemmer til stede hele tiden
 - 6 personer utenom husholdningen til stede en del av tiden (venner eller bekjente)
 - 7 personer utenom husholdningen til stede en del av tiden (venner eller bekjente)
-

Vedlegg I Intervjuerinstruks

Levekår blant innvandrere - tilleggsutvalg blant unge

Produktnummer 0436

Instruks

Orientering og veiledning for intervjuere.
Instruksen kommer i tillegg til instruks for
hovedundersøkelsen.

INNHold

1. Orientering om undersøkelsen	88
1.1 Oppdragsgivere.....	88
1.2 Bakgrunn og formål.....	88
1.3 Motivering av IO	88
2. Gjennomføring av undersøkelsen	88
2.1 Utvalg	88
2.2. Innsamlingsmetode.....	89
2.3 Intervjutid	89
2.4 Innsamlingsperiode.....	89
2.5 IO-brev	89
2.6 Insitament	89
2.7 Hva skjer med dataene - registerkobling, anonymisering, sletting	89
2.8 Frafall, avgang og overføringer	89
3 Skjemaet	89
3.1 Enkeltspørsmål	90

VEDLEGG: IO-BREV

BREV TIL FORESATTE

Intervjuerkontakt: 21094896	Lillian Flekke / Nina Buskoven	21094227 /
Personaladministrasjon: IT og utvalgstrekking:: 21094980	Anne Kathrine Jernberg Liva Vågane / Thore Nafstad Bakke	21094656 21094940 /
Planleggere: 21094468	Therese Gulbrandsen / Tor Morten Normann	21094604 /

1. Orientering om undersøkelsen

1.1 Oppdragsgivere

Oppdragsgiver for denne tilleggsundersøkelsen er Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

1.2 Bakgrunn og formål

Dette tilleggsutvalget omfatter 1500 personer i alderen 16-24 år med innvandrerbakgrunn. Bakgrunnen for at vi gjennomfører denne tilleggsundersøkelsen er at vi ønsker mer kunnskap om hvordan levekårene til innvandrerungdom som har hatt størstedelen av sin oppvekst i Norge, er. Vi vil også finne ut om deres levekår skiller seg fra levekårene til den generelle innvandrerbefolkningen som undersøkes i hovedundersøkelsen. I hovedundersøkelsen vil det være for få unge innvandrere til at vi kan få pålitelig informasjon om denne aldersgruppen, så derfor trenger vi et tilleggsutvalg.

Se også hovedinstruks pkt 1.2

1.3 Motivering av IO

Se hovedinstruks pkt 1.4.

I tillegg kan du her bruke argumentet om at det er viktig å si noe spesifikt om ungdommers levekår for å kunne kartlegge hvilke spesielle utfordringer innvandrerungdom møter. Hvis vi finner ut noe om forskjeller og likheter mellom ungdom og foreldregenerasjonen, er det også mulig å si noe om hvordan integreringen utvikler seg for forskjellige generasjoner av innvandrere og hvilke utfordringer som gjenstår.

2. Gjennomføring av undersøkelsen

2.1 Utvalg

Til denne undersøkelsen er det trukket et utvalg på til sammen 1 500 personer (IO = IntervjuObjekt). Personene er i alderen 16-24 år og er enten født i Norge, eller innvandret til Norge i alderen 0-5 år. Alle er innvandrere i følge SSBs definisjon av innvandrerbefolkningen. Det vil si at begge deres foreldre er født i utlandet.

Utvalget er trukket på grunnlag av opprinnelsesland (eget eller foreldrenes), og det er trukket 500 personer med bakgrunn fra henholdsvis Pakistan, Tyrkia og Vietnam

2.2. Innsamlingsmetode

Se hovedinstruks pkt 2.2.

Eneste forskjell fra hovedundersøkelsen er at alle IO her skal intervjues på norsk. Morsmål kan selvfølgelig benyttes i samtale med IO, og for forklaring og veiledning i forbindelse med intervjuet.

2.3 Intervjutid

Intervjutiden er stipulert til 60 minutter i gjennomsnitt. Dette vil selvfølgelig variere noe fra IO til IO.

2.4 Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen starter i uke 9 og skal gjennomføres så raskt som mulig, senest innen utgangen av juni.

2.5 IO-brev

IO har fått tilsendt et informasjonsbrev om undersøkelsen (vedlegg). I tillegg har alle fått en brosjyre som forteller litt mer om undersøkelsen (vedlegg).

2.6 Insitament

Alle som lar seg intervjuer er med i trekningen av til sammen ett gavekort à kr 5 000, og 10 gavekort à kr 1 000,-

2.7 Hva skjer med dataene - registerkobling, anonymisering, sletting

Se hovedinstruks pkt 2.7.

2.8 Frafall, avgang og overføringer

Se hovedinstruks pkt 2.8.

Det er en ny avgangårsak i forhold til hovedundersøkelsen. Denne skal brukes dersom det viser seg at vi har feil i registeret, og IO var 6 år eller mer da han/hun innvandret til Norge.

95	☐	IO's alder ved innvandring (6 år +) ikke gyldig for undersøkelsen
----	--------------------------	---

3 Skjemaet

Se hovedinstruks pkt 3, 3.1 og 3.2.

Det vi omtaler i denne instruksjonen er enkeltpørsmål. Spørsmålsinstruksjoner fra hovedundersøkelsen er gjentatt her slik at det skal være enklere å slå opp under intervju. I de tilfeller hvor spørsmålsnummereringen avviker fra hovedundersøkelsen er dette kommentert.

3.1 Enkeltspørsmål

A4

Det kan være vanskelig å definere hva som menes med "minoritet". Her lar vi det være opp til IO selv å bestemme om de tilhører en minoritet eller ikke. Hvis ja; vær nøye med presiseringen i **A5**

B1 - B10

Personer som er midlertidig bosatt et sted, for eksempel i arbeidsbrakke eller i militærforlegning, og som har en fast bolig ellers, skal svare for **den faste boligen** i spørsmålene fra og med B1 til og med B10.

B1

Dersom du intervjuer IO ved besøk og kan observere boligen, kan du krysse av svaret uten å stille spørsmålet til IO.

Alternativ 1 - Hus - er bygninger som er fysisk atskilt fra andre boliger, og som har minst en bebodd leilighet. Omfatter også enebolig der ett eller flere rom blir brukt som hybel.

Alternativ 2 - Rekke- og kjedehus. Rekkehus er hus som har minst en vegg felles med et annet hus. Hus i kjede er hus som er forbundet med et annet hus via en garasje, carport, svalgang eller lignende.

Alternativ 3 - To-, tre-, firemannsbolig - Det er frittliggende hus med to, tre eller fire leiligheter.

Alternativ 4 - Store hus med mange boliger - Boligblokker og bygårder faller ofte inn under dette alternativet.

Alternativ 5 - Kombinert bolig- og næringsbygg - Bolig der det drives næringsvirksomhet samtidig som det brukes til boligformål.

B2 - B8

Dette gjelder boligen som husholdningen disponerer. Husholdningen består av personer som listes opp i spm C1. Dersom IO bor hjemme hos foreldre/foresatte, kan det være en fordel om noen av disse assisterer under akkurat disse spørsmålene.

B7

Ta med beboelsesrom på 6 m² eller mer som kan benyttes året rundt.

Som egne rom regnes alle rom som er avgrenset mot andre rom med vegg og dør. Likeverdig med dør regnes enkelt eller dobbel døråpning, selv om dør ikke er innsatt. I boliger som er ombygd skal en regne antall rom etter ombygging, ikke det opprinnelige antall rom i boligen.

Kjellerrom som er innredet og brukes som beboelsesrom, f.eks. kjellerstue, soverom, skal regnes med.

Utleide rom i boligen, dvs. rom som det bare er adgang til gjennom leiligheten, skal ikke regnes med. Heller ikke utleid hybelleilighet eller hybel med egen inngang.

Rom som bare brukes til næringsvirksomhet skal ikke regnes med.

Rom som benyttes av hjemmeboende barn med felles kost, som betaler for rommet, skal regnes med. Det skal også beboelsesrom som ligger adskilt fra boligen, men som brukes som en del av boligen, også hybel/sokkelleilighet med egen inngang som ikke er utleid.

Hybelboere er personer med egen kost som leier ett eller flere rom som er en del av en leilighet, dvs. som det bare er adgang til gjennom boligen. Hybelboere svarer i spørsmålene om boligen (også boutgifter) ut fra det som gjelder for hybelen, *ikke* for den boligen deres hybel er en del av.

Personer som leier hybel med egen inngang eller en hybelleilighet, regnes ikke som hybelboere. I dette tilfellet regnes hybelleiligheten /hybelen med egen inngang som egen bolig/leilighet.

B9 - spørsmål B13 i hovedskjema

Med boområde menes det lokale området/nærmiljøet. På små steder vil dette kanskje være det samme som stedet/bygda. I store byer vil det være et strøk av byen - mindre enn en bydel, men større enn de nærmeste kvartaler.

B11 - ligner spørsmål B15 i hovedskjema, men gjelder her bare bolig/fritidshus i utlandet

Dette gjelder boliger og/eller fritidshus som husholdningen disponerer i utlandet. Husholdningen består av personer som listes opp i spm C1. Dersom IO bor hjemme hos foreldre/foresatte, kan det være en fordel om noen av disse assisterer under dette spørsmålet.

Med bolig mener vi her bolig som husholdningen eier **i tillegg til** den som husholdningen bor i.

Dersom IOs husholdning driver utleie av leiligheter utelukkende som næringsvirksomhet, skal slike boliger ikke regnes med.

Med fritidshus menes permanente hytter og hus som bare nyttes til fritidsformål. Fritidshus må kunne brukes til overnatting.

Ta ikke med boliger eller fritidshus som også brukes i forbindelse med næringsvirksomhet.

C1 - Husholdningsoversikten

Vi er her ute etter kosthusholdningen. Det betyr at man er felles om mat- og boutgiftene, men det er ingen betingelse at personene spiser til de samme tidene eller er i slekt med hverandre. Personer som ikke bor fast sammen med IO, skal holdes utenfor.

Hvem skal regnes som fast bosatt i en bolig?

Hovedregelen er at en person skal regnes som fast bosatt der vedkommende regelmessig tar sin døgnhvile. Det er imidlertid en del spesielle regler og unntak å være oppmerksom på.

1. Ektefeller/samboende med felles bolig, regnes alltid som fast bosatt i denne boligen, også i de tilfeller én eller begge er fraværende på grunn av arbeid (f.eks. er til sjøs), skolegang/studier eller vernepliktjeneste. I tilfeller der ektefeller/samboende har flyttet fra hverandre, skal de regnes til hver sin husholdning selv om boet ennå ikke er skiftet, og de derfor juridisk fortsatt eier en bolig i fellesskap. Ektefelle/samboer som er fast bosatt i institusjon regnes ikke med i husholdningen (se pkt 5).

2. Personer **18 år og over** som er registrert som fast bosatt hos sine foreldre, men som er fraværende p.g.a. skolegang/studier **skal bare regnes som fast bosatt i foreldrehjemmet hvis de bor hjemme minst 4 dager pr. uke. Denne regelen er viktig.** Den bryter med en hovedregel i folkeregistrenes bostedsregistrering. Dette innebærer bl.a. at enslige studenter i de fleste tilfeller skal registreres som egen husholdning på det faktiske oppholdsstedet, og ikke som en del av foreldrehusholdningen.

3. Unge under 18 år som bor borte p.g.a. skolegang skal regnes som bosatt i foreldrehjemmet.

4. Et midlertidig opphold som en vet er av mindre enn 6 måneders varighet regnes ikke som fast bosetting på oppholdsstedet, med mindre oppholdsstedet er personens eneste bostedsmessige tilknytning i dette tidsrommet.

5. Forpleide (også barn) i institusjoner og personer anbrakt i privat pleie, regnes som fast bosatt på oppholdsstedet dersom oppholdet antas å vare i minst 6 måneder. Personer som er innlagt sykehus eller er innsatt i fengsel, skal regnes som fast bosatt der de hadde sitt faste bosted før innleggelsen/innsettelsen.

6. Personer som avtjener vernepliktjeneste skal regnes som bosatt i den husholdningen de tilhørte **før** de dro til militæret/siviltjenesten, og skal svare ut fra det.

For husholdningsmedlemmer som ikke står i IO-listen skal du være omhyggelig med å skrive **fullt navn, fødselsdato (dd.mm.åå.)** Du skal ikke spørre om personnummer. Vær også nøye med utfylling av slektskapskode i henhold til kodelisten i spørsmålet.

I kolonnen **Ektepar/Samboere nr** skal du fylle ut 1 for begge personene i det første paret, 2 for begge personene i det andre osv. Dersom det bare er et par i husholdningen, for eksempel mann og kone sammen med tre barn, skal du skrive 1 for mannen og 1 for kona, men ikke noe for barna.

C2 og C3

Disse spørsmålene gjelder kun IOs egne barn.

D0

Her skal du fylle inn svaret uten å spørre IO. Dette har IO allerede svart på i A1. Hvis du ikke husker svaret, blar du tilbake til A1 og sjekker. Hvis du føler behov for det, kan du si til IO at "*Jeg skal bare se hva du svarte på et tidligere spørsmål for å forsikre meg om at jeg stiller de riktige spørsmålene til deg videre.*"

D1

Besøk i opprinnelseslandet på opptil 6 måneder regnes ikke som avbrudd fra en sammenhengende boperiode i Norge.

F1

Her registreres IOs faktiske samlivssituasjon

F5, F6, F7 og F12 - (spørsmålene finnes ikke i hovedundersøkelsen)

Pass på at du her velger riktig ord i spørsmålsformuleringen på bakgrunn av hva IO har svart på de foregående spørsmålene. Kun ett av ordene "ektefelle", "forlovede", "samboer" eller "kjæreste" skal brukes.

F14 - spørsmål F6 i hovedundersøkelsen

Kontakthypighet summeres hvis det er flere uavhengige kontaktpersoner. Hvis IO treffer en sønn den ene uka og en datter den andre, gir det "treff" hver uke. Hvis IO imidlertid treffer begge ved samme anledning, teller dette som ett treff.

Kontakthypighet vil selvfølgelig ikke være så regelmessig som svarkategoriene antyder. Hvis IO svarer at det "varierer sterkt", bør en prøve å anslå gjennomsnitt for det som vanligvis gjelder, for eksempel i løpet av et år.

Dersom det er kontakt kun én gang i året, kryss av for 4 "*Noen ganger i året, men ikke...*"

F15 - spørsmål F7 i hovedundersøkelsen

Som foreldre regnes også eventuelle pleieforeldre

F18 - spørsmål F10 i hovedundersøkelsen

Se instruks for F14.

Også her gjelder det at kontakthypighet summeres hvis det er flere uavhengige kontaktpersoner.

F19 - F26 - (spørsmålene finnes ikke i hovedundersøkelsen)

Se gjeldende instruks for spørsmålene fra og med spørsmål H2

F29 - spørsmål F13 i hovedundersøkelsen

Se instruks for F14.

Også her gjelder det at kontakthypighet summeres hvis det er flere uavhengige kontaktpersoner.

G1

Husk at i tilleggsutvalget gjelder dette spørsmålet kun **IOs egne barn**. Vi skal ikke spørre om eventuelle søsken eller andre barn i husholdningen. Her er det viktig at du går tilbake til C1 og sjekker nøye hvor mange barn IO eventuelt har i husholdningen som er født i 1995 eller senere. Det er lurt å notere antallet i spørsmålsteksten

G2

Her fyller du først inn fødselsåret (to siffer) i raden med Barn1 - Barn6. Så stiller du alle tre spørsmålene for hvert av barna. Ta for deg ett og ett barn av gangen. Alle regelmessige ordninger for barnepass skal avmerkes, som i de tilfelle der et barn har et fast system for forskjellige ordninger på forskjellige ukedager.

Hvis husholdningen har flere enn 6 barn født i 1995 eller senere, noterer du det nederst på siden i skjemaet. Skriv da "Barn7 - fødselsår - a ja/nei - b ja/nei - c ja/nei". Ja dersom barnet har den ordningen som spørsmålet spør etter, nei hvis ikke.

G4

Her er vi ute etter om IO har gått i offentlig godkjent barnehage. Kan være enten kommunal, privat eller familiebarnehage. Åpen barnehage regnes ikke med. Det trenger ikke å ha vært et fulltidsopphold, men må ha vært minimum en dag per uke over en periode på mer enn ett år.

H2 - H24

I forbindelse med spørsmålene om sysselsetting og arbeidsforhold har SSB enkelte nøkkeldefinisjoner av viktige begreper. Vi deler den voksne befolkningen i tre deler:

1. De som er sysselsatte i arbeidsstyrken. For å kunne defineres som sysselsatt må du enten ha utført inntektsgivende arbeid av minst en times varighet forrige uke, eller ha inntektsgivende arbeid som du var midlertidig borte fra (for eksempel på grunn av sykdom eller ferie) samme uke. En enkel beskrivelse av denne gruppen: **De som jobber.**
2. De som er arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. For å komme i denne gruppen må tre kriterier være oppfylt: IO hadde ikke inntektsgivende arbeid forrige uke, IO har forsøkt å få arbeid i løpet av de fire siste ukene, og IO må ha kunnet påta seg arbeid i forrige uke. I tillegg regnes personer som har fått en jobb de skal begynne i (dersom de kunne påtatt seg arbeidet i forrige uke), og de ufrivillig permitterte uten lønn, som arbeidssøkere. En enkel beskrivelse av denne gruppen: **De arbeidsløse.**
3. De som ikke er tilknyttet arbeidsmarkedet, verken i form av sysselsetting eller arbeidssøking, selv om de kanskje ønsker seg arbeid. Disse sier vi er utenfor arbeidsstyrken. Eksempler kan være studenter, skoleelever, hjemmeværende med barn, pensjonister og uføre. En enkel beskrivelse av denne gruppen: **De som verken jobber eller er arbeidsløse** fordi de ikke kunne påtatt seg arbeid forrige uke.

Med inntektsgivende arbeid menes at IO enten har -

1. **utført** inntektsgivende arbeid av **minst en times varighet**
2. vært **midlertidig fraværende** fra inntektsgivende arbeid

Inntektsgivende arbeid: Arbeid en mottar lønn eller godtgjørelse for, i form av penger eller naturalytelser (som kost og losji). Det omfatter også:

- Betalte verv som f.eks. styremedlem.
- Deltakelse i møter som en mottar godtgjørelse for.
- Omsorgsarbeid i eget hjem mot godtgjørelse fra kommunen (støttekontakter, fosterforeldre, o.l.).

- Praktikanter (lærlinger).

Personer på **arbeidsmarkedstiltak** og i **attføring/rehabilitering** regnes som sysselsatte bare hvis de har utført arbeid mot skattepliktig lønn. IO skal ha utført arbeidet i en bedrift, og mottatt **lønn fra bedriften**. Det er da denne bedriftens navn, og ikke arbeidskontoret, som skal registreres på bedriftsopplysningene. Når en person utfører arbeid i en bedrift mot lønn (i motsetning til kursstønad o.l.), er det bedriften som utbetaler lønnen. Uttrykket “utbetaler lønnen” betyr konkret at personen får selve lønsslippen fra bedriften. Det er ingen betingelse at bedriften selv finansierer stillingen for at personer skal regnes som sysselsatte. Personer som går på **sysselsettingstiltak**, skal regnes som sysselsatte fordi de får utbetalt lønn fra bedriften.

Personer som går på **opplærings- eller kvalifiseringstiltak** får derimot utbetalt den økonomiske godtgjørelsen fra arbeidskontoret, også når de er utplassert i en bedrift som ledd i tiltaket, og de skal regnes som **ikke** sysselsatte. **Husarbeid** for egen familie regnes **ikke** som inntektsgivende arbeid.

H4

Disse spørsmålene er grunnlag for å kode **yrke** og **næring** i etterkant.

Bedriftens navn og adresse: Vær oppmerksom på at vi bruker begrepet “bedrift” også for ikke-økonomisk virksomhet. Eksempler på slike bedrifter er en barnehage, en skole, et sykehus, et departement eller direktorat. Et privathjem er en bedrift i forbindelse med lønnet husarbeid eller barnepass. En bedrift kan også være en avdeling i et større foretak, f.eks. et salgskontor. Foretaket er den store enheten (f.eks. Norsk Hydro) som er delt opp i mindre avdelinger (bedrifter) alt etter den virksomhet som foregår. Det er den avdelingen eller bedriften der IO arbeider, vi skal ha navnet på.

Eksempler:

Norsk Hydro A/S, avdeling Kullsyre.

Oslo kommune, Teknisk etat.

Oslo kommune, Solvang aldershjem.

For sjøfolk og fiskere regnes båten som bedriften. For selvstendig næringsdrivende som ikke har noe firmanavn, noteres IOs navn.

Dagmamma oppgir sitt navn når hun passer barn i eget hjem. Dersom hun passer barn i barnets hjem, oppgis navnet på barnets foresatte.

For IO med to eller flere arbeidsforhold, skal vi ha opplysninger om hovedarbeidsforholdet.

Vi må ha fullt navn og adresse på bedriften. For å kode næring er vi avhengige av at bedriftens navn og adresse skrives korrekt. For større byer er det tilstrekkelig med gate/veiadressen og navnet på byen, samt byens postnummer (f.eks. 5000 Bergen - ikke nødvendigvis sonenr. 5004 Bergen). Når det gjelder mindre steder, er det derimot nødvendig å oppgi eksakt postnummer. For bedrifter som har sin adresse i utlandet, skrives mellomadressen, og på postadressen skrives 9999 f.eks. London.

H6

Virksomhetens art: Her er det arten av de varer eller tjenester som bedriften produserer, vi skal ha beskrevet. Næringskoden blir fastsatt etter arten av varen som blir produsert eller den tjenesten som ytes. Selv om vi finner bedriftens navn i Bedrifts- og foretaksregisteret, er vi avhengig av opplysninger om virksomhetens art for å velge kode i registeret. Når det gjelder f.eks. salgsvirksomhet, skilles det på om det er engros- eller detalj salg. Det er heller ikke nok å oppgi f.eks. bare “konfeksjon”, men oppgi også om det er produksjon eller salg (engros-, detalj) av konfeksjon. For vernede bedrifter må vi få vite hvilke produkter/tjenester bedriften har for tida, for å kunne kode riktig næring. Tilsvarende opplysninger må gis for IO som er sysselsatt i arbeidsmarkedstiltak (hvis IO mottar skattepliktig lønn).

For “bedrifter” der det av navnet klart fremgår hva virksomheten går ut på, er det unødvendig å stille dette spørsmålet. Eksempler på slike bedrifter er barnehager, skoler, sykehus, sykehjem, ligningskontor, departementer og direktorater.

H7

Med personlig eid firma (kode 1) menes firma som eies av en eller flere personer uten at det er organisert som aksjeselskap, andelslag eller lignende. Hver enkelt eier er juridisk ansvarlig for den økonomiske driften. En familiebedrift, for eksempel en butikk, skal ha denne koden.

Aksjeselskap, organisasjon (kode 2) omfatter aksjeselskap, andelslag, organisasjoner, foreninger og stiftelser. Selvstendige statsforetak hvor staten har aksjemajoritet, skal også ha denne koden. Eksempler: Vinmonopolet A/S og Norsk Tipping A/S.

Statlig virksomhet (kode 5) er virksomhet som drives av staten og som ikke er organisert som aksjeselskap. Eksempler er ligningskontoret, trygdekontoret, SSB, departementer og direktorater. Tilsvarende gjelder for kommunal- og fylkeskommunal virksomhet.

Grunnskoler er oftest kommunale, mens videregående skoler er fylkeskommunale. Sykehusene er statlige.

H8

Ansatt: En person som utfører arbeid i en annens tjenester møt lønn eller annen form for godtgjørelse

Selvstendig: En person som driver økonomisk virksomhet for egen regning og risiko.

Familiemedlem: En person som arbeider i en bedrift som eies av et annet medlem av husholdningen (for eksempel butikk), og som ikke har fast avtalt lønn for dette arbeidet.

H9 - H10

Her skal vi ha IOs yrke. Vær nøye med hva dere skriver her siden dette også er grunnlag for yrkeskoding. Unngå forkortelser.

H12 og H20

Hvis arbeidstiden varierer fra uke til uke, regner du et gjennomsnitt for arbeidstiden pr. uke i de siste 4 ukene.

H13

Om ansettelsen skal regnes som **fast** eller **midlertidig**, avhenger av om det i utgangspunktet er klargjort at ansettelsesforholdet er begrenset i tid, f.eks. ved et vikariat med fastsatt sluttdato, ved et engasjement som opphører når arbeidet eller prosjektet er utført, eller ved sesongbetont arbeid. Ved nyansettelser i offentlig forvaltning blir det første halvåret regnet som "prøvetid". Dette skal ikke forstås som en midlertidig ansettelse i seg selv. Prøvetid skal kun regnes som midlertidig ansettelse hvis arbeidsforholdet forventes å opphøre ved prøvetidens utløp, og ny kontrakt ikke inngås eller eksisterende kontrakt ikke videreføres/forlenges.

NB! En person som er ansatt i et firma som påtar seg oppdrag for kunder (f.eks. et byggefirma eller et reklamebyrå) er ikke midlertidig ansatt hos oppdragsgiveren.

H21

IO som svarer "ja" må både ha vært uten arbeid og ha søkt etter arbeid som vedkommende kunne påtatt seg på kort varsel. En skoleelev/student som begynte å søke etter feriejobb i mai, men først kunne påta seg jobb i juli, skal svare "nei" på dette spørsmålet hvis han/hun faktisk fikk arbeid i juli.

Som søking regnes også at en forhører seg hos venner og kjente om mulighet for arbeid.

J1 – J5

Samme instruks som for tilsvarende spørsmål om IO (H)

K2 - K3

"Tilsyn med" skal her forstås vidt. Besøk hos, eller kontakt med eldre, enten på aldershjem eller privat, skal også regnes med, forutsatt at kontakten er regelmessig og har karakter av omsorg. Hvis giver/mottaker er både slektning og nabo eller venn, kryss av for slektning.

L5c

Uttrykket "nordmenn" kan være litt problematisk i denne sammenhengen. Mange av de dere intervjuer vil jo også være nordmenn i kraft av at de er fast bosatt i Norge og har norsk statsborgerskap. Uttrykket sikter til personer født i Norge av norskfødte foreldre, det vi med et upresist begrep kan kalle "etniske nordmenn".

M5

Dersom IO har hatt utdanningsopphold i flere land, skal det landet hvor den høyeste fullførte utdanningen er tatt oppgis i dette spørsmålet. Hvis IO har hatt opphold i flere land uten å fullføre noen utdanning, oppgis det landet hvor IO tok utdanning på høyest nivå.

N1

Med husholdningen menes her de personene som er registrert i spørsmål C1 i skjemaet.

Dagpenger ved arbeidsledighet: Bare dagpenger og eventuelt forsørgertillegg til dagpengene skal regnes med her. Vi vil ikke ha oppgitt hjelp til reise, flytting og kostgodtgjørelse, og heller ikke kursstønad i forbindelse med omskolering.

Attføringspenger/Rehabiliteringspenger: Dette er støtte til livsopphold under tilbakeføringen til arbeidslivet (attføring/rehabilitering). Omfatter også støtte til dekning av ulike utgifter under attføringen, eksempelvis utgifter til undersøkelse, kurs, eller bedriftsopphold.

Stønad til skilte, separerte og enslige forsørgere: Dette omfatter stønader til barnetilsyn, utdanning eller opplæring, og stønad til livsopphold.

Sosialhjelp: Regn bare med pengebidrag til livsopphold. Regn ikke med ikke-økonomisk hjelp, heller ikke naturallytelse. Regn ikke med lån eller garanti for lån.

Engangsstøtte ved fødsel: Alle kvinner som ikke har inntektsgivende arbeid av et vist omfang har rett til slik stønad når de får barn.

Kontantstøtte: Ytelse som gis til foreldre/foresatte med barn i alder 1-2 år, hvis foreldrene ikke benytter fulltidsbarnehage.

N6

Regn også med firmabil dersom den disponeres til privat bruk.

O2

La IO få litt tid til å se på kortet. Merk av for de sykdommene IO nevner

O5

Her er vi ute etter mer varige eller stadig tilbakevendende plager som IO har vært plaget av i løpet av de siste tre måneder, ikke forbigående plager som f.eks. forkjølelse. Hvis IO har plager i forbindelse med graviditet, skal dette bare regnes med hvis det har hatt mer enn 6 måneders varighet.

P1

Med vold menes enhver skade eller legemskrenkelse som IO ble påført med hensikt av andre. Også forholdsvis bagatellmessige hendelser bør regnes med, som at IO ble holdt fast, skjøvet, puffet, sperret veien for eller lignende.

Det kan være vanskelig å trekke et klart skille mellom visse former for tyveri og vold. Veskenapping bør regnes som vold, selv om offeret ikke rekker å gjøre motstand, fordi en voldelig konfrontasjon ligger svært nær i situasjonen. Lommetyverier eller lignende som offeret ikke merker før etterpå, bør derimot ikke regnes med.

P2

Som trusler regnes også sjikane, ukvemsord og lignende, så fremt IO frykter at de kan bli fulgt opp av fysisk vold.

P4

Med boområde menes det lokale området/nærmiljøet. På små steder vil dette kanskje være det samme som stedet/bygda. I store byer vil det være et strøk av byen - mindre enn en bydel, men større enn de nærmeste kvartaler.

P5

Hvis IO lar være å gå ut alene av frykt for vold, skal det krysses av for alternativ 1 eller 2.

Q1

I mange tilfeller vil IO ha en umiddelbar og uproblematisk oppfatning av hva "stedet der du bor" omfatter. IO's vurdering bør i slike tilfeller legges til grunn. Hvis det oppstår tvil kan følgende retningslinjer anvendes: Et "sted" omfatter vanligvis mer enn en boligadresse eller et nabolag (unntatt enkelte svært små steder). Samtidig er det som regel mindre en hel kommune (unntatt enkelte svært små kommuner). "Sted" kan altså være en by eller en bydel i de største byene, et tettsted eller en bygd. Som regel vil "stedet" ha et eget navn.

Q3

Se instruks for F14.

Også her gjelder det at kontakthypighet summeres hvis det er flere uavhengige kontaktpersoner.

R19 - spørsmål R17 i hovedundersøkelsen tilsvarende a i dette spørsmålet

Hvis IO synes det er vanskelig å oppgi nøyaktig antall ganger, holder det med et overslag.

Folkebibliotek er offentlige kommunale bibliotek, og omfatter ikke bibliotek på utdanningsinstitusjon.

S6, S7 - spørsmål S8 og S9 i hovedundersøkelsen

Her skal du stille spørsmålet åpent, og merke av de to viktigste årsakene i de svarkategoriene som passer best. Det er ikke et krav at IO sier nøyaktig det som står i svaralternativet, så lenge meningsinnholdet er det samme.

Lykke til med intervjuingen!

Oslo, februar 2006

Saksbehandler: Therese Gulbransen

Seksjon for intervjuundersøkelser

Undersøkelse om levekår blant unge innvandrere

Du er en av 1500 personer i alderen 16 - 24 år som er trukket ut til å delta i en stor undersøkelse om unge innvandreres levekår i Norge. Du vil derfor om kort tid bli kontaktet av en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå. Vi vil stille spørsmål som handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi vil også stille noen spørsmål om din bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Vi håper du har lyst til å bli intervjuet.

Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen og hvor lett eller vanskelig det er for dem å bli integrert i det norske samfunnet. Kunnskap om dette er **viktig for samfunnsdebatten, for innvandrernes egne organisasjoner og for beslutninger som berører innvandreres situasjon og framtid i Norge.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,- Deltakerne i undersøkelsen er enten født i Norge eller innvandret før skolepliktig alder, og er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Det er frivillig å være med. Ditt bidrag er svært viktig for at resultatene skal bli så pålitelige som mulig. Dersom mange velger ikke å delta, kan resultatene gi et skjevt bilde av innvandreres levekår.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. For å gjøre intervjuet kort og for å øke utbyttet av svarene, vil vi benytte opplysninger fra Folkeregisteret og Datasystem for utlendingssaker om ditt og dine foreldres fødeland, innvandrings-bakgrunn og statsborgerskap. Data om inntekt, formue, trygde og stønader hentes fra Statistisk sentralbyrås skatte- og inntektsregister og opplysninger om utdanning og arbeidsmarkedsstatus fra vårt utdannings- og sysselsettingsregister. **Vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om den enkelte person.** Resultatene fra undersøkelsen vil kun handle om likheter og forskjeller mellom ulike samfunnsgrupper. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Du finner mer informasjon om undersøkelsen i den vedlagte brosjyren. Du kan også ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende e-post til lif@ssb.no eller thg@ssb.no. Generelle spørsmål om personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post til personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

for Rune Gløersen
fagdirektør

Oslo, februar 2006
Saksbehandler: Therese Gulbransen
Seksjon for intervjuundersøkelser

Undersøkelse om levekår blant unge innvandrere

Statistisk sentralbyrå gjennomfører nå en undersøkelse om unge innvandreres levekår i Norge. Vi vil informere om at en sønn eller datter under 18 år i din/deres husholdning er trukket ut til undersøkelsen. Han/hun får eget brev om dette. Undersøkelsen handler om bolig, helse, arbeidsforhold, utdanning og økonomi. Vi vil også stille noen spørsmål om bakgrunn, familie og sosiale kontakter. Vi håper din/deres sønn/datter har lyst til å bli intervjuet.

Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å skaffe ny kunnskap om hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn har det i hverdagen og hvor lett eller vanskelig det er for dem å bli integrert i det norske samfunnet. Kunnskap om dette er **viktig for samfunnsdebatten, for innvandrernes egne organisasjoner og for beslutninger som berører innvandreres situasjon og framtid i Norge.**

Alle som deltar i undersøkelsen er med i trekningen av ett gavekort på kr 5 000,- og ti gavekort på kr 1 000,- Deltakerne i undersøkelsen er enten født i Norge eller innvandret før skolepliktig alder, og er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Det er frivillig å være med. Alle bidrag er svært viktig for at resultatene skal bli så pålitelige som mulig. Dersom mange velger ikke å delta, kan resultatene gi et skjevt bilde av innvandreres levekår.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. SSB har utnevnt et eget personvernombud, godkjent av Datatilsynet, som kontrollerer at personopplysningslovens regler følges. For å gjøre intervjuet kort og for å øke utbyttet av svarene, vil vi benytte opplysninger fra Folkeregisteret og Datasystem for utlendingssaker om din sønns/datters og foreldrenes fødeland, innvandrings-bakgrunn og statsborgerskap. Data om inntekt, formue, trygder og stønader hentes fra Statistisk sentralbyrås skatte- og inntektsregister og opplysninger om utdanning og arbeidsmarkedsstatus fra vårt utdannings- og sysselsettingsregister. **Vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om den enkelte person.** Resultatene fra undersøkelsen vil kun handle om likheter og forskjeller mellom ulike samfunnsgrupper. Innen tre år etter siste intervju vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Dersom du/dere ønsker mer informasjon om undersøkelsen, eller ønsker å unnta din/deres sønn/datter kan du/dere ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende e-post til lif@ssb.no eller thg@ssb.no.
Generelle spørsmål om personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post til personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

for Rune Gløersen
fagdirektør